

1. POLAZIŠTA

1.1. POLOŽAJ, ZNAČAJ I POSEBNOSTI PODRUČJA GRADA ILOKA U ODNOSU NA PROSTOR I SUSTAV VUKOVARSKO-SRIJEMSKE ŽUPANIJE I REPUBLIKE HRVATSKE

1.1.1. OSNOVNI PODACI O STANJU U PROSTORU

Današnje upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske i ostalim zakonima, a osobito Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. U sastavu Vukovarsko-srijemske županije nalazi se 30 jedinica lokalne samouprave - 4 grada i 26 općina s ukupno 84 naselja. Vukovarsko-srijemska županija je površine 2444 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imala je 204.768 stanovnika. Naseljenost od 83,76 st/km² (2001. godine) svrstava Županiju u red naseljenijih krajeva Republike Hrvatske.

Grad Ilok je jedan od četiri Grada Vukovarsko-srijemske županije, a nastao je podjelom prostora bivše općine Vukovar. Unutar Grada Iloka su četiri naselja – Bapska, Ilok, Mohovo i Šarengrad.

1.1.1.1. Smještaj, veličina, geoprometni položaj Grada Iloka

Prostor Grada Iloka s tri strane određuje državna granica, a sa zapadne strane Grad graniči s Općinom Lovas.

Po površini je Grad Ilok najveća jedinica lokalne samouprave u Vukovarsko srijemskoj Županiji. Površine je 130 km², a prema popisu stanovništva 2001. godine imao je 8351 stanovnika, koji su živjeli u statistički promatrano četiri naselja: Bapska, Ilok, Mohovo i Šarengrad.

Gustoća naseljenosti Grada Iloka iznosila 64,4 st/km² 2001. godine (1991. godine 76 st/ha).

Grad Ilok zauzima 5,3 % površine Županije, a stanovništvo Grada sudjeluje s 3,6 % u broju stanovnika Županije.

Opći podaci o prostoru - površine, stanovnici, kućanstva

ŽUPANIJA VUKOVARSKO- SRIJEMSKA	Površina		Stanovnici				Stanovi				Kućanstva		Gustoća naseljenosti
			Popis 1991		Popis 2001.		Popis 1991.		Popis 2001.		Popis 1991.	Popis 2001.	G _{nst} br. st./km ²
	km2	%	broj st.	%	broj st.	%	broj	%	broj	%	broj	broj	
ŽUPANIJA UKUPNO	2444,48	100	231187	100	204768	100	66066	100	75258	100	67638	73964	83,76
Grad Ilok	129,6	5,3	9748	4,3	8351	3,6						3179	64,4

Uspoređujući kretanje broja stanovnika uočavamo da je pao broj stanovnika Županije u razdoblju 01/91 (indeks 0,89). U istom periodu kretanje broja stanovnika Grada pokazuje još veći pad. Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Grad broji 8351 stanovnika (indeks 01/91 - 0,84). Ovi pokazatelji su posljedica domovinskog rata za vrijeme kojeg je stanovništvo bilo izloženo pogibelji, stradanjima i iseljavanju.

1.1.1.2. Reljefne osobitosti

Prostor Vukovarsko -srijemske županije obuhvaća dio slavonsko-srijemskog međuriječja na rubu Panonske nizine. To je ravnica iz koje se središnjim prostorom dižu uzvišenja diluvijalnog prapora. Reljefno se ističu dva odvojena uzvišenja: Vinkovačko-đakovački ravnjak i Vukovarski ravnjak koji čine razvodnicu Dunava, tj. Vuke i Save.

Vukovarski ravnjak se širi prema istoku do crte Šarengrad - Bapska - Šid, odakle počinje Fruška Gora. Sjeverno i južno od ravnjaka prostiru se doline s razgrananom riječnom mrežom. Nadmorska visina prostora Grada Iloka se kreće od 79 - 200 m/nm.

Grad Ilok se pretežito prostire na Vukovarskom ravnjaku. Teren je blago valovit. Prostor zauzimaju kvalitetne poljodjelske površine i šume se prostiru duž južne granice Grada, uz obale Dunava, na adama te duž potoka koji se ulijevaju u Dunav. Ti potoci tvore karakteristične udoline (jaruge – *surduk tur.*) kojima se oborinske vode s okolnih padina slijevaju prema Dunavu.

1.1.1.3. Klima

Ukupne klimatske karakteristike područja Vukovarsko-srijemske županije, kao dijela šireg područja Istočne Hrvatske, kojemu pripada i Grad Ilok, odlikuju osobine umjerene kontinentalne klime. Ljeta su sunčana i vruća, a zime su hladne i sa snijegom. Ovu klimu karakteriziraju srednje godišnje temperature od oko 11⁰ C sa srednjim najtoplijim maksimumom od 29,9°C i srednjim minimumom od 12,2°C. Tijekom više od četiri mjeseca godišnje, srednje temperature najtoplijeg mjeseca ispod 22⁰ C te prosječna godišnja količina oborina od 700-800 mm. Srednje godišnje padaline kreću se u relativno uskom rasponu. Najniže su u krajnjem istočnom dijelu gdje iznose oko 650 mm, a idući prema zapadu vrijednost srednjih godišnjih padalina postupno raste do 800 mm. Najviše padalina ima u proljeće i sredinom ljeta, što pogoduje usjevima. Srednja relativna vlaga iznosi 79%. Klimatske prilike ovoga kraja odlikuje homogenost, a određena odstupanja javljaju se uslijed općih klimatskih promjena. Pojava mraza na području Županije godišnje iznosi oko 45 dana.

1.1.1.4. Tlo i vegetacijski pokrov¹

Značajke tla i vegetacijski pokrov upotpunjuju geografsku osnovu i odraz su višestrukih utjecaja društva na okoliš što se odražava u preobrazbi izvornih prirodnih stanja.

1.1.1.4.1. Litološki sastav

Pripovršinski dijelovi područja Vukovarsko-srijemske županije izgrađeni su od kvartarnih taložina koje se dalje mogu razdvojiti na starije (pleistocenske) i mlađe (holocenske). Nastale su sedimentacijom u vodenim okolišima (jezera, močvare, rijeke, potoci) i na kopnu tijekom zadnjih nekoliko stotina tisuća godina pod snažnim utjecajem izmjena hladnih i suhih glacijalnih s toplim i vlažnim interglacijalnim razdobljima te intenzivnih tektonskih pokreta. Općenito, prevladavaju nevezani do slabo vezani sitnozrnati klastiti.

Najmarkantniji sediment je prapor ili les. Prekriva manje-više kontinuiranu zonu od Novih Mikanovaca na zapadu do Iloka na istoku s tim da od Vukovara prati tok Dunava. Najveće je širine oko 16 km. Nalazi se uglavnom na uzvisinama izgrađujući tzv. Đakovačko-vinkovačko-vukovarski praporni ravnjak ili plato. Prapor je žutosmeđi pjeskovito-glinoviti prah (silt), slabo vezan, šupljikav, s karakterističnim prevladavajuće vertikalnim cjevastim šupljinama od istrunulog bilja i biljnih korijenčića. Luči se, tj. odlama vertikalno. To je eolski sediment nastao nakupljanjem vjetrom nanašanih čestica tijekom suhih i hladnih glacijalnih faza i to u više navrata, tako da je apsolutne starosti od 33 000 do 16 600 godina (gornji pleistocen). Sastoji se od kvarca, alkalijskih feldspata, karbonatnih čestica i nešto muskovita. Debljina prapora ovdje je procijenjena na maksimalno 20-tak metara. U litološki član uključene su holocenske sitnozrnate taložine nastale u poplavnim i

¹ Pregledna geološko-pedološka studija za područje Vukovarsko-srijemske županije.

barskim okolišima, a također i u mrtvajama. Radi se o glinovitim prahovima, prahovima, prahovitim glinama i glinama, mjestimice s lećama pijeska i/ili šljunaka i s karbonatnim konkrecijama. Boje su sive, smeđe i sivosmeđe ili su šareni. U mineralnom sastavu prevladava kvarc, uz kojega još ima feldspata, muskovita i čestica stijena. Debljina ovih naslaga ne prelazi desetak metara. Rasprostiru se u obliku nepravilnih većih i manjih površina južno od prapornog ravnjaka. Treba spomenuti da na tim lokacijama mjestimice sedimentacija traje i danas zahvaljujući povremenim plavljenjima i održavanju močvara unutar blagih depresija. Nastaju tamne, sivocrne prašinate gline, često s tresetnim tvarima-ostacima neraspadnutog močvarnog bilja.

1.1.1.4.2. Pogodnosti tala za obradu

Prema pogodnosti za obradu, na području Vukovarsko-srijemske županije izdvojene su četiri skupine tala. Prva najpogodnija skupina obuhvaća dobra obradiva tla, tj. tipični i semiglejni černoziem na praporu, eutrično smeđe tlo, aluvijalno (fluvisol) tlo obranjeno od poplava te eutrično smeđe tlo na praporu. Karakterizira ih slaba osjetljivost prema kemijskim polutantima. Rasprostiru se u zoni širine 6 km (na istoku) do 20 km (na sjeverozapadu) prateći tok Dunava. Drugu skupinu predstavljaju umjereno ograničeno obradiva tla. To su rigolana tla na praporu te lesirana tla na praporu, semiglejna i pseudoglejna. Slabe su dreniranosti, te slabe do umjerene osjetljivosti prema kemijskim onečišćivačima. Treća skupina odnosi se na ograničeno obradiva tla: sirozem na praporu i pseudoglej na zaravni. U četvrtu skupinu uključena su privremeno nepogodna tla za obradu. Ovdje se nalaze halomorfna tla, aluvijalna tla (fluvisol), ritska crvenica i močvarno glejna tla; većina njih hidromeliorirana. Zajedničke su im značajke jaka osjetljivost prema kemijskim tvarima i vrlo slaba dreniranost što je u korelaciji s visokom razinom podzemne vode terena na kojima se odnosna tla nalaze. Zaključuje se da je:

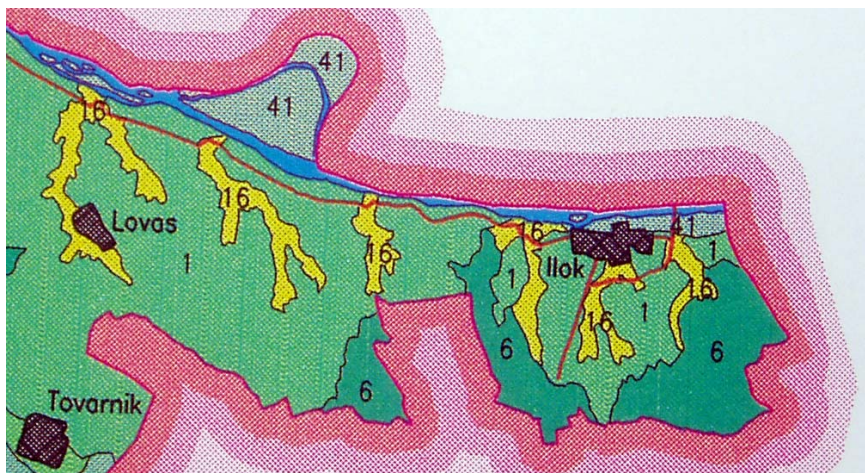
- uzvisina od Vinkovaca, preko Vukovara do Iloka tzv. praporni ravnjak, na kojem se rasprostiru dobra obradiva tla;
- litološki sastav i reljef pogoduju nastanku likvefakcije (u ravničarskom dijelu) te odrona i/ili klizišta (u brežuljkastom dijelu) izazvanih potresima;
- izdvojene su seizmotektonski aktivne rasjedne zone koje bi trebalo izbjegavati pri lociranju većih i skupih objekata; uglavnom se nalaze u sjevernoj polovici županije.

Tla Grada Iloka su dobra obradiva tla¹ - oznaka P-1 (broj i boja 6.) Namjenske pedološke karte, podklase pogodnosti p₂ (umjerene osjetljivosti prema kemijskim polutantima), sastava i strukture - pretežito eutrično smeđe na praporu – ostalih jedinica tla Černoziem na praporu i Lesivirano na praporu), a tek manjim dijelom su u dolovima (surducima) su ograničeno obradiva tla - oznaka P-3 (broj i boja 16.) Namjenske pedološke karte, podklase pogodnosti e i p₂ (erozija i slaba osjetljivost prema kemijskim polutantima), sastava i strukture - pretežito sirozem na praporu – ostalih jedinica tla Kolvij s prevagom sitnice, močvarno glejno, eutrično smeđe, Černoziem).

Tla su nastala djelovanjem pedogenetskih procesa uz djelovanje klime, reljefa, flore i faune i drugog, a agrotehničke mjere mogu promijeniti prirodna svojstva tla. Zbog blagog reljefa erozija tla nije izražena na području Grada izuzev manjih površina duž dolova (surduka) na kojima su izgrađene akumulacije i koje ublažuju procese erozije.

¹ Opća informacija - Izvod iz Namjenske pedološke karte mj. 1:300000 (Izradio Agronomski fakultet, Sveučilišta u Zagrebu)

Namjenska pedološka karta (izvod) Mj 1 : 300000

KAZALO

p2	6	Eutrično smeđe na praporu	Černozem na praporu, Lesivirano na praporu
dr ₀ , p ₁	9	Lesivirano na praporu, semiglejno	Pseudoglej na zaravni, Močvarno glejno mineralno, Pseudoglej-glej, Eutrično smeđe na praporu
v, dr ₀ , p ₃	26	Pseudoglej na zaravni	Pseudoglej-glej, Lesivirano na praporu, Močvarno glejno, Ritska crnica
V, dr ₁ , p ₃	42	Ritska crnica, djelomično hidromeliorirana	Močvarno glejno, Pseudoglej na zaravni
V, v, dr ₁ , p ₃	44	Močvarno glejna, djelomično hidromeliorirana	Aluvijalno livadno, Ritske crnice, Aluvijalna

Izradio: Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet

1.1.1.4.3. Osnovne značajke seizmičnosti

Županija se nalazi u blizini jednog od glavnih epicentralnih područja i seizmičkih zona u Hrvatskoj (Dilj gora), s maksimalnim intenzitetom potresa od VI° MCS, odnosno VII° MCS. Prema karti rasporeda maksimalnih intenziteta potresa, u području županije razlikuju se jugoistočni i istočni dio gdje je potencijalna maksimalna seizmičnost terena prema MCS ljestvici VI° i manje (jaki potresi i slabi potresi) te veći ostali dio gdje je seizmičnost VII° (vrlo jaki potresi). Pri potresu od VI° nastaju manja oštećenja dobro građenih objekata, a ljudi bježe na otvoreni prostor. Kad se događa potres od VII° ruše se slabije građeni objekti, dimnjaci se također ruše, a na jačim objektima nastaju oštećenja. Seizmička aktivnost vezana je za regionalne rasjede ili zone rasjeda, poglavito za njihova presjecišta kao i za rubove većih tektonskih jedinica. Seizmotektonski odnosi su u većem dijelu Vukovarsko-srijemske županije prilično složeni jer se strukturno-tektonski nalazi na graničnim predjelima velikih, regionalnih spuštenih i izdignutih struktura ili tektonskih jedinica koje su odijeljene rasjedima ili rasjednim zonama. Velika spuštena struktura je Dravska depresija čiji se dio nalazi sjeverno od Borova i Korođa te Slavonsko-srijemska depresija dio koje leži jugoistočno od crte Vinkovci-Ilača-Tovarnik. Izdignute strukture su Đakovačko-vinkovačko-vukovarski praporni ravnjak i Fruška gora. Dionice nekih rasjeda zacrtanih u reljefu se prema odražavanju na površini i po aktivnosti smatraju značajnim u seizmotektonskoj procjeni. Ti su rasjedi ili rasjedne zone nastali u neogenu i kvartaru, a i danas produžavaju svoju aktivnost pa ih prigodom lociranja većih i skupljih objekata valja izbjegavati.

Područje Grada Iloka nalazi se u VII° zoni MCS maksimalnog intenziteta potresa. Seizmotektonski rasjedi na području Grada položeni su u smjeru Ji – Sz i nalazi se u zapadnom dijelu Grada – na širem području naselja Bapska i naselja Mohovo.

1.1.1.4.4. Vegetacijski pokrov

Grad raspolaže većim površinama vrijednog poljodjelskog zemljišta i šuma.

Ukupna površina šuma na području Grada Iloka je 2882 ha od čega je 2471, 06 gospodarskih šuma i 10,95 ha šuma posebne namjene.

Problemi gospodarenja šuma vezani su uglavnom uz umanjivanje šumskih površina i zahvate kojim se narušavaju prirodni uvjeti staništa. Dio šumskog zemljišta koji je bio za vrijeme rata devastiran sječom je dijelom obrastao šikarom.

Nedostupni su šumski predjeli zbog neriješenih pitanja sa susjednom državom Srbijom i to u GJ Vukovarske ade Mohovska ada (okupiran) 158,16 ha, Hagel (okupiran) 276,06 ha i Šarengadska ada (okupiran) 60,57 ha. Stanje u ovim šumama nije kontrolirano te se one i dalje bespravno sijeku.

Nedostupne šume zbog miniranja su manje površine u GJ «Iločke Šume» (odjeli 7,9,31) ukupne površine 151,69 ha.

1.1.2. PROSTORNO- RAZVOJNE I RESURSNE ZNAČAJKE

Grad Ilok ima veoma kvalitetan prostor koji obvezuje da se njime što racionalnije i ekonomičnije gospodari. Potencijal prostora Grada za ukupni gospodarski, društveni i kulturni razvoj zavisi i ogleđa se u nekoliko povoljnih, odnosno nepovoljnih faktora:

- geopolitički položaj, gospodarsko i strateško okruženje,
- organizacija Grada - sustava lokalne uprave i samouprave;
- gospodarstvo - razmještaj u prostoru proizvodnih i uslužnih funkcija;
- prostor i okoliš sa svojim resursima i elementima koji se u njemu pojavljuju i koji predstavljaju prirodni temelj svakog života i razvitka;
- stanovništvo, broj, struktura, razmještaj, osobine, način života i potrebe;
- povezanost pojedinih područja Grada međusobno i sa širim prostorom cestovnim i drugim infrastrukturnim sustavima;
- sustav društvenih službi i građevina - obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalna skrb itd.;
- mreža naselja.

Posebnim vrijednostima prostora Grada smatraju se: visoko vrijedno poljodjelsko zemljište, šume, nezagađena tla i očuvan kulturni i prirodni krajolik.

STRUKTURA ZEMLJIŠTA U GRADU ILOKU

	Ukupna površina ha	Poljodjelske površine ha	Šumsko zemljište ha	Građevno zemljište ha	Ostalo zemljište i vodene površine
GRAD ILOK	12960	8822	2835	582	721
%	100	68	22	4,5	5,5

Vrijednost prostora Grada Iloka čini i prometna povezanost s važnijim i većim administrativnim, uslužnim i proizvodnim središtima. U tom smislu su dobro uspostavljene prometne veze Grada sa susjednim prostorima, a nedostatak je slabija povezanost s županijskim središtem te autocestom D4. Režim prijelaza državnih granica i političke prilike usporavaju i umanjuju prometni položaj Grada Iloka. Ističe se potreba modernizacija cesta i građevina cestovnog prometa te osobito građenje planirane brze ceste koja će omogućiti spoj na D4 i bržu vezu s ostalim dijelovima županije.

1.1.2.1. Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku i Vukovarsko-srijemsku županiju u Gradu Iloku (temeljom uredbe o određivanju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku NN 6/2000)

Na području Grada Iloka (unutar obuhvata Plana) nalaze se ili su planirane sljedeće građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku:

- I. Prometne građevine
 - I.1. Cestovne građevine s pripadajućim objektima i uređajima - državne ceste
 - I.1.1. D2 - Dubrava K. (gr. R. Slov.) –Varaždin- Osijek–Vukovar–GP Ilok (gr. SR. S i CG.);
 - I.1.3. Planirana brza cesta s utvrđenom trasom Ormož - Osijek - Ilok na trasi državne ceste D2 svrstana u I skupinu prioriteta određena Strategijom prometnog razvitka RH
 - I.2. Međunarodni plovni put rijekom Dunav
- II. GRAĐEVINE ENERGETIKE I TELEKOMUNIKACIJA
 - II.1. Dalekovod – DV 2x110 kV Nijemci-Ilok i TS 110/35 kV Ilok
 - II.2. Odašiljač Liske

Na području Grada (unutar obuhvata Plana) nalaze se ili su planirane sljedeće građevine od važnosti za Vukovarsko-srijemsku županiju:

Prometne cestovne građevine s pripadajućim građevinama i uređajima – županijske ceste

- županijska cesta - Ž 4198 - Lovas - (Ž 4174) – Bapska – Šarengrad (D2);
- županijska cesta - Ž 4199 - Ilok (D2) – gr. SR SCG
- županijska cesta - Ž 4200 - Ilok (D2 – D2)

Luka (Ilok) – planirana

Energetske građevine

- DV - 35 kV Opatovac – Ilok
- VT plinovod – Opatovac – Šarengrad – Ilok

Vodocrpilište Skela u Iloku (potencijalno regionalno vodocrpilište)

1.1.2.2. Zaštita prirode

Na području Grada Iloka zaštićeni dijelovi prirode su temeljem Zakona o zaštiti prirode :

- a) spomenik parkovne arhitekture - park u Iloku (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka) - (SRH, Republički zavod za zaštitu prirode, Zagreb - R. br. Up/I⁰ 44-1973. od 31. listopada 1973.)
- b) posebni rezervat šumske vegetacije – «Vukovarske dunavske ade» (dio) - (SO Vukovar - Odluka o proglašenju specijalnim rezervatom šumske vegetacije dijelova gospodarske jedinice «Vukovarske dunavske ade» (na području grada Iloka – Mohovska ada -odjel 58) od 24. ožujka 1989.)

Prostornim planom Vukovarsko srijemske županije¹ predloženo je za zaštitu (te se ovim planom obveza preuzima zaštite):

- a) zaštićen krajobraz - šuma Principovac;
- b) osobito vrijedan prirodan krajobraz - cjelina obalnog pojasa desne obale Dunava ;
 - cjeline područja Mohovske i Šarengradске ade na desnoj obali Dunava;
- c) osobito vrijedan prirodan krajobraz - područja padina i korita potoka (surduka):
 - Okut - od Kordoša do GP Mohova,
 - Dobra voda - od Pajdoša – do GP Šarengrada,
 - Drljanski potok - od Skandale i Križa do GP Iloka;
 - Čitluk - od sjevernih padina Čukavca do GP Iloka,
 - Liščak - od Klakoča do državne ceste;

¹ Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije usvojen je 2002. godine

- d) osobito vrijedan kultiviran krajobraz - šire područje vinogradarskog područja oko grada Iloka i Šaregrada;
- e) osobito vrijedan kultiviran krajobraz - potezi i točke:
 - potez ruba desne obale Dunava,
 - istaknuta točka cjeline zidina tvrđave i franjevačkog samostana sa zvonikom u Iloku (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka);
 - osobito vrijedan kultiviran krajobraz - područje Dunavca (unutar područja obuhvata Urbanističkog plana uređenja Iloka).

Prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije predlaže se kao prostorno-planska mjera zaštite štice obala Dunava i kontaktne zone dolova i vodotoka pritoka Dunava.

Zaštitu prirode i kulturnih dobara treba temeljiti na očuvanju i uspostavljanju uravnoteženog odnosa osnovnih izvornih povijesnih oblika graditeljskog nasljeđa i suvremenih graditeljskih dostignuća osobito u vrijednim povijesnim urbanim i ruralnim cjelinama. Mjere zaštite biološke raznolikosti i staništa trebaju osigurati racionalno korištenje prirodnih dobara uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih sastavnica, zadržati kvalitete prirodnog prostora, čuvati prirodni krajobraz, posebno područje s autohtonom vegetacijom te spriječiti širenje nove izgradnje na ta područja.

1.1.2.2.1. Zaštita krajobraza

Slika krajobraza Iloka je visoko vrijedna. Veduta Starog grada i franjevačkog samostana nad Dunavom su jedinstveni u hrvatskom Podunavlju i tema su brojnih umjetničkih radova. Ilok je kao povijesna i krajobrazna cjelina jedinstvena turistička atrakcija.

U ruralnim prostorima prisutan je tip gradnje duž prometnica i dolova koje čine potoci pritoke Dunava, gradnje koja se prilagođava reljefu. Ističe se naselje Bapska planiranog ortogonalnog tipa gradnje ulica.

Standardna oblikovna i funkcionalna rješenja stambenih zgrada bez izraženih ambijentalnih karakteristika postupno mijenjaju tradicijski način građenja i time se postupno gubi identitet naselja.

U smislu očuvanja krajobrazne cjelovitosti, a osobito cjelovitosti slike naselja, ograničava se građenje duž državnih i županijskih cesta, građenje koje teži povezati građevna područja susjednih naselja. Zaštitu krajobraza moglo bi ugroziti građenje pomoćnih građevina za potrebe vinogradarstva koje se koriste i kao kuće za odmor te u tom smislu treba provoditi pojačane mjere nadzora. Krajobraz je još uvijek očuvan i nisu vidljiva veća narušavanja prirodne cjelovitosti disperznim građenjem dijelom i zahvaljujući šumama i visokom zelenilu.

1.1.2.3. Zaštita kulturnih dobara

Područje uz obale Dunava uključivo područje Grada Iloka poznato je po vrlo bogatim povijesnim i prapovijesnim nalazištima. Kulturno-povijesno nasljeđe je jedno od polazišta daljnjeg gospodarskog i kulturnog razvitka Grada Iloka. Na području Grada Iloka su zaštićena kulturno-povijesna cjelina grada Iloka te brojne registrirane i zaštićene profane i sakralne građevine, memorijalni spomenici, arheološki lokaliteti i druga kulturna dobra.

Na području Grada treba aktivno štiti kulturno - povijesne vrijednosti, poduzimati mjere zaštite lokalnih vrijednosti graditeljskog nasljeđa, te aktivno provoditi propisane mjere zaštite graditeljske baštine.

¹ Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije usvojen je 2002. godine

1.1.2.4. Društvene djelatnosti

Sustav društvenih djelatnosti razvijen je sukladno mogućnostima na razini potreba Grada. Društvene djelatnosti smještene su pretežno u gradskom središtu – u Iloku. Tu se nalaze: upravne službe Grada Iloka, knjižnica, sjedišta vjerskih zajednica, dvorana za društvena okupljanja, gradski muzej, srednja i osnovne škole, dječji vrtić, dom za starije osobe, pošta, dom zdravlja, policijska uprava te službe komunalnih djelatnosti Grada. Ističe se međunarodno priznata aktivnost srednje škole Ilok koja se uključila u program Međunarodnih Eko-škola u RH 2002. godine.¹

U ostalim naseljima Grada Iloka društvene djelatnosti razvijene su na razini manjih naselja, a to su osnovne škole, društveni domovi i vjerske građevine.

1.1.2.5. Gospodarstvo

Poslije 1945. godine s novim republičkim granicama, Ilok gubi svoje prirodno zaleđe i postaje općina, a od 1962. godine pripojen je općini Vukovar i postaje mjesna zajednica do domovinskog rata.

Grad Ilok se uspješno razvijao zahvaljujući položaju, prirodnim i kulturno-povijesnim datostima. Razvijala se industrija, gradila komunalna infrastruktura pa tako i most preko Dunava 1974. godine. U gradu su postojale radne organizacije: Tvornica trikotaže "Iteks", i Tvornica namještaja "Zvijezda" koja se poslije preusmjerila za izradu obuće u sastavu "Borova", a važna gospodarska poduzeća bila su Poljoprivredno i trgovačko poduzeće "Agrokomerc", građevinsko i komunalno poduzeće "Razvitak", poljoprivredno i vinogradarsko poduzeće VUPIK i dr.

Nažalost gospodarskom krizom poslije 1980. godine poduzeća su imala velike teškoće u poslovanju i tako se 1990. godine Ilok našao u lošem gospodarskom položaju. Za vrijeme rata se gotovo zaustavlja rad gospodarstva, a uvjeti rada uprave i ustanova praktično prestaje. U Domovinskom ratu Ilok trpi ratne štete.

Poslije domovinskog rata na području Grada se ponovo i postupno obnavlja gospodarska aktivnost. Gospodarski subjekti su : Aduť d.o.o., Agrokomerc d.d.; Agrosrijem d.o.o.; Barbarić d.o.o.; Baza d.o.o.; Borovo - Drvoplast d.o.o.; Crnač d.o.o.; Fenus d.o.o. Ilkom; Iločanka, Iločki podrumi d.d.; Ilok Ton d.o.o. ; Ilokprijevoz, Ilokturist d.d. ; Knapček d.o.o.; Koli -Trade, Komunalije d.o.o. Ilok; Kumulus d.o.o.; Metal-Zec d.o.o.; Orbit d.o.o.; Pert; Polis d.o.o.; Razvitak d.d.; Schon d.o.o. Sladno; Tilović; Tomo i dr.²

Postojeće gospodarske subjekte i njihove razvojne programe kao i nove gospodarske subjekte treba poticati na razvoj mjerama zemljišne i porezne politike te uređenjem lokacija planiranih za razvoj gospodarskih djelatnosti (infrastrukturno i komunalno uređenje gospodarskih zona).

Za razvoj grada Iloka i turizma vrlo je važno intenziviranje putničkog riječnog prometa preko putničkog pristaništa u Iloku i uređenje planiranog riječnog teretnog pristaništa.

¹ 1897. odlukom Kraljevske Hrvatske zemaljske vlade u Zagrebu utemeljena je Kraljevska vinogradarska i voćarska škola u Iloku. Za potrebe škole Općinsko poglavarstvo osiguralo je 46 katastarskih jutara zemlje. Zgrada škole smještena je na brdu izvan mjesta na 133 metra nadmorske visine, okružena je velikim parkom i travnjakom. U školskom krugu su gospodarske zgrade, školski praktikum i obnovljeni učenički dom. U Domovinskom ratu škola i imanje devastirani su, a mirnom reintegracijom 1997. g. u školu dolaze hrvatski djelatnici. Slijedi obnova školske zgrade i učeničkog doma. Velikim zalaganjem Vlade RH, Županije i Poglavarstva Grada obnavljaju se nasadi vinograda i podižu novi. Zahvaljujući razumijevanju i pomoći Ministarstva poljoprivrede i šumarstva i naše Županije zaokružena je proizvodnja na poljoprivrednom praktikumu. Suvremeno je opremljen i školski vinski podrum u kojem je 2002. godine prerađena prva berba grožđa. Status Eko-škole dobila je 2003. godine.

(Izvor: Srednja škola Ilok, Matije Gupca 168., 32236 Ilok; ravnatelj: Mijo Herceg, prof.)

² Izvor: U nedostatku kvalitetnijih podataka, korišteni su podaci s internet stranica Grada Iloka, 2005. godine:

1.1.2.6. Promet i telekomunikacije

Prostor za razvoj infrastrukture treba ostvariti po najvišim standardima zaštite okoliša. Vođenje infrastrukture treba ostvarivati tako da se primarno koriste postojeći pojasevi i ustrojavaju zajedničke trase za više vodova, tako da se izbjegavaju šumska područja, vrijedno poljodjelsko zemljište, da se ne razara cjelovitost prirodnih i stvorenih tvorevina, a uz provedbu načela i smjernica o zaštiti prirode, krajobraza i cjelokupnog okoliša. Za građevine i sustave od državne i županijske važnosti potrebno je izvršiti potrebna istraživanja i usklađivanja interesa i prava svih činitelja u prostoru. Kapaciteti i trase za novo planirane površine (građevinske površine naselja, površine za gospodarsku gradnju) odredit će se određenjem stvarnih kapaciteta projektnih programa, a do tada su u ovom Planu oni dani načelno i kao koridori u istraživanju.

1.1.2.6.1. Cestovni promet

Prometni sustav na državnoj razini određen je *Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske*. Navedenim dokumentima određeni su glavni smjerovi cestovnih komunikacija u Republici Hrvatskoj, a temeljem toga uvršteni su u *Strategiju prometnog razvitka Republike Hrvatske* koja je odredila i prioritete prema značenju pojedinog cestovnog smjera u cestovnoj mreži. Prometni koridori su temelj za uspostavu integralnog i kombiniranog prometa, a na području Grada obuhvaćaju ceste i plovne putove. U zadanim prirodnim uvjetima i položaju Županije i Grada Iloka prema glavnim europskim razvojnim pravcima, velikim dijelom je određeno prostorno razvojno ustrojstvo Grada uz glavna obilježja dijelom izgrađenog infrastrukturnog koridora I-Z (posavski koridor) i neizgrađenost poprečnih koridora S-J .

Sukladno gospodarsko-razvojnim, strateško-sigurnosnim, demografskim i ostalim interesima, razvoj cestovne mreže treba omogućiti višu razinu prometne usluge u povezivanju svih područja. Nepovoljno stanje cesta pogoršala su ratna razaranja cestovne mreže prometno preopterećenje prometnica i pratećih građevina.

Neposredne mjere građenja su modernizacija, rekonstrukcija i proširenje postojeće mreže cesta poboljšanjem horizontalnih i vertikalnih elemenata ceste i pojačanjem kolničke konstrukcije te redovito i pravovremeno održavanje, zimska služba i prevencija u cilju najmanje zadržavanja postojećeg, odnosno povećanja razine kvalitete izgrađene cestovne mreže. Razvoj prometnog sustava Grada obuhvaća modernizaciju i rekonstrukcijom postojećih te građenje novih cesta, etapnu realizaciju planirane modernizacije i izgradnje prometnog sustava te osiguranje prometne povezanost naselja i mogućnost odabira sustava prijevoza javnog prijevoza.

CESTE NA PODRUČJU GRADA ILOKA

Kategorija	Broj	Opis ceste	Duljina cesta u Gradu Iloku (km)
Državna cesta	D 2	Dubrava K.(gr. R. Slov.)–Varaždin–Virovitica–Našice–Osijek–Vukovar–GP Ilok (gr. SR. S i CG.) ukupno 335,4 km	21
Županijska cesta	Ž 4198	Lovas - (Ž 4174) – Bapska – Šarengrad -(D2) ukupno 14,2 km	9,6
	Ž 4199	Ilok (D2) – gr. SR SiC.G.	4,6
	Ž 4200	Ilok (D2 – D2)	3,0
		Ukupno županijskih cesta	17,2
Lokalna cesta	L 46034	Mohovo (D 2) – Lovas (Ž 4174)	1,7
	L 46035	Bapska (Ž 4198) – gr. SR J.	3,0
	L 46036	Ilok: Ž 4200 – (D 2)	1,2
	L 46037	Ilok: Ž 4200 – (D 2)	1,5
	L 46039	Ilok (Ž 4200) – GP Ilok (gr. SR SiC.G.)	2,8
		Ukupno lokalnih cesta	10,2

DUŽINA CESTA I GUSTOĆA CESTOVNE MREŽE

	Ukupno	Suvremen kolnik	Vrsta cesta			Gustoća cestovne mreže m/km ²
	km	km	državne	županijske	lokalne	
Županija	1100	775	323	548	229	450
Grad	48,4	48,4	21	17,2	10,2	372

Gustoća cestovne mreže u Gradu je ispod prosjeka Županije zbog izduženog prostornog oblika Grada i do sada ograničenih ulaganja u novu cestovnu mrežu.

Prostornim planom županije Vukovarsko-srijemske i razvojem Hrvatskih cesta predviđa se gradnja nove suvremene ceste u novom koridoru na trasi Ilok – Tovarnik – Lipovac - Strošinci. Realizacijom nove ceste uvelike bi se rasteretio promet kroz naselja Mohovo i Šarengrad te Grad Ilok na postojećoj državnoj cesti D2 koja u sadašnjem stanju ne zadovoljava tehničkim elementima i sigurnosti prometa. Sukladno izrađenom idejnom rješenju na području Grada Iloka dionica ove ceste duga je cca 13 km.

Na razini županijskih i lokalnih cesta za bolju prometnu povezanost važna je modernizacija i održavanje, tehničko opremanje cesta, a za dionice u naseljima gradnja nogostupa, uređenje pješačkih prijelaza na križanjima i uređenje biciklističkih staza. Uvjeti uređivanja koridora i prometnih površina, kao i uvjeti uređivanja drugih infrastrukturnih sustava na području Grada obavljaju se u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, pravilnicima i normama.

1.1.2.6.2. Riječni promet

Plovni put na Dunavu kroz Republiku Hrvatsku od rkm 1433 (hrvatsko–mađarska granica) do rkm 1295 (Ilok), a koji prolazi kroz područje Grada Iloka, dionica je visokorangiranog poteza međunarodnog plovnog puta svrstana prema AGN ugovoru pod oznakom E-80 i pripadajućom VIc klasom plovnosti. U funkciji riječnog prometa je pristaništa na Dunavu u Iloku.

Na području Grada Iloka u Iloku je uređeno pristanište za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeje flote", na desnoj obali Dunava u km 1298+680 u Iloku. Izgrađeno pristanište je sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. Nedostaje sportska lučica za vez čamaca i brodica. U toj lučici trebalo bi urediti dio vezova za privez stranih jahti i brodica koje već i sada plove ovim akvatorijem i kojih se broj stalno povećava.

Pristanište u Iloku je županijske važnosti i načelno je planirano prostornim planom Vukovarsko-srijemske županije. Lokacija teretnog pristaništa označena je u smislu položaja načelno u ovom planu, a detaljnu lokaciju treba odrediti temeljem dodatnih istraživanja i to u Urbanističkom planu uređenja Iloka. Pri tome treba osobitu pozornost usmjeriti na nautičke uvjete cijelog teritorija, na posebne uvjete i ograničenja zbog blizine državne granice, mosta s međudržavnim cestovnim graničnim prijelazom te očekivane velike frekvencije brodova.

1.1.2.6.3. Sustav telekomunikacija

Analiza i ocjena stanja telekomunikacija zaključuje se da je obujam i tehnološka razina izgrađenosti telekomunikacijske mreže kvalitetna osnova za njenu dogradnju sukladno novim potrebama i zahtjevima suvremenih komutacija.

Razvoj telekomunikacijske mreže temelji se na unapređenju relativno visokog stupnja razvijenosti i treba osigurati kontinuitet provedbe dosadašnjih programa i mjera te i dalje primjenjivati nove tehnologije telekomunikacija, tj. kod rekonstrukcije i gradnje novih telekomunikacijskih mreža zahvate izvoditi po najvišim ekonomskim i ekološkim kriterijima. Prioriteti se odnose na priključenje još nepriključenih mjesta odnosno na povećanje i modernizaciju postojećih kapaciteta.

Nepokretna mreža T Hrvatski telekom, HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d. u Vukovarsko – srijemskoj županiji organizirana je u dva pristupna područja PP Vukovar i PP Vinkovci. Pristupno

područje obuhvaća pristupnu centralu s njenom pristupnom mrežom, pripadne udaljene pretplatničke stupnjeve (RSS) i udaljene pretplatničke multipleksere (RSM) s njihovim pristupnim mrežama.

Pristupna mreža na području Grada Iloka obuhvaća područje mjesnog telefonskog prometa i sastoji se od korisničkih uređaja i aparata, sustava prijenosa i jedne ili više pristupnih centrala. Područje Grada Iloka telekomunikacijski je na visokoj razini razvoja, a taj trend će se nastaviti daljim nastavkom razvoja telekomunikacija.

Plan razvoja telekomunikacijske mreže na području Grada Iloka obuhvaća nastavak već započetog razvoja, koji obuhvaća dogradnju kapaciteta komutacija (UPS) sukladno porastu potreba dogradnju već izgrađenih mjesnih mreža u naseljima Grada Iloka sukladno s povećanjem broja korisnika i potrebama suvremene tehnologije. Mjesne centrale zamijenjene su suvremenim udaljenim pretplatničkim stupnjevima (UPS) i udaljenim pretplatničkim multiplekserima (UPM) u Iloku, Šarengradu, Bapskoj i Mohovu čiji broj priključaka će se postupno povećati sukladno potrebama. Razvojni program HT-a predvidio je izgradnju uglavnom svjetlovodnih kabela i kao prijenosnog medija.

Mjesne mreže u svim naseljima Grada Iloka zadovoljavajućeg su kapaciteta te omogućuju daljnje širenje sukladno potrebama tržišta. Uz osnovne usluge HT d.d. nudi i niz dodatnih usluga u nepokretnoj telefonskoj mreži te pruža IQ usluge inteligentne mreže koja je nadogradnja osnovnim telefonskim uslugama. Analiza mogućnosti razvoja telekomunikacija prikazuje da planiranom ugradnjom suvremene tehnologije postoje velike mogućnosti u opsegu kvaliteti, asortimanu i brzini usluga.

Pokretne mreže

Na području grada Iloka izgrađene su dvije osnovne postaje T Mobile u Iloku i Šarengradu.

U razvoju postojećih javnih sustava pokretnih komunikacija planira se daljnje poboljšanje pokrivanja, povećanja kapaciteta mreža i uvođenje novih usluga i tehnologija. Zato će biti potrebno na području Plana uz postojeće i planirane lokacije osnovnih postaja omogućiti gradnju i postavljanje i dodatnih osnovnih postaja i to smještajem antena na antenske stupove i na krovne prihvate na postojećim građevinama.

Na području grada Iloka izgrađena je jedna bazna postaja T mobile u Iloku i jedna VIP-neta na Principovcu. Postojeća osnovna postaja u Iloku planira se zamijeniti novom koja će biti smještena izvan područja zaštićene graditeljske cjeline Iloka.

Kako bi se poboljšala pokrivenost mobilne mreže na području Grada Iloka potrebno je postaviti nove postaje pokretne mreže. Lokacije postaja preporuča se grupirati te locirati na način da se očuva opažaj krajobraza. Postaje mobilne telefonije mogu se postavljati na lokacijama planiranih ovim planom, a izvan područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti kulturne te uz posebne uvjete gradnje i suglasnost Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Područje Grada Iloka nalazi se u posebnom režimu ograničenja korištenja prostora temeljem odredbi Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03) te je za postav antenskih uređaja potrebno ishoditi posebne uvjete gradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

1.1.2.6.4. Odašiljači i veze

Na području Grada Iloka Odašiljači i veze koriste sljedeće lokacije

Naziv lokacije	Zemljopisne odrednice	Nadmorska visina	Visina antena	Efektivno zračena snaga (kW)	Odašiljački kanali	Napomena
Ilok – TV	192257E 451328N		25	0,1	05,57,60	zvonik
Ilok – FM	192257E 451328N	130	20	0,02	91,6;100,5;105,8; Mhz	dječji vrtić
Šarengrad	191707E 45140N	130	12	0,005	11, 34, 21	

U planu je preseljenje TV i FM pretvarača Ilok iz zvonika i dječjeg vrtića na nove lokacije:

Naziv lokacije	Zemljopisne odrednice	Nadmorska visina	Visina antena	Efektivno zračena snaga (kW)	Odašiljački kanali	Napomena
Ilok	192323E 451329N	130	25	0,1	05, 57, 60	nova lokacija
Ilok Liske	192444E 451058N	209	200	300		

Područje Grada Iloka nalazi se u posebnom režimu ograničenja korištenja prostora temeljem odredbi Pravilnika o zaštitnim i sigurnosnim zonama vojnih objekata (NN 175/03) te je za postavljanje odašiljačkih uređaja potrebno ishoditi posebne uvjete gradnje Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

Na području grada koncesionari radio programa su Radio Ilok, Grad Ilok i ILOK TON d.o.o. Ilok, Trg Nikole Iločkog 13/1, Ilok

1.1.2.6.5. Poštanski promet

Poštanski promet je dobro razvijen na području Vukovara. Izvršena je sanacija, rekonstrukcija i modernizacija poštanskog prometa, kao i povećanje obima poštanskih usluga. U Vukovaru je smješteno središte operativne jedinice, a na području Grada se nalazi jedinica poštanske mreže u:

Poštanski ured, Adresa	Mjesto, Kčbr.
32236 Ilok, Trg N. Iločkog 7	ILOK , kčbr 174
32235 BAPSKA, S. Radića 2	BAPSKA, kčbr. 1782/2
32234 ŠARENGRAD, OCA B. T. Leakovića 1	ŠARENGRAD, kčbr. 247

Na području Grada Iloka prema trenutnom stanju razvoja poštanskih ureda Hrvatska pošta ne planira daljnje proširenje mreže poštanskih ureda.¹ Poštanski sandučići nalaze se u svim naseljima Grada.

¹ Izvor podataka: HP – Hrvatska pošta d.d. dopis SLII/4.1. – 210/05 od 19. 04. 2005.

1.1.2.6.6. *Elektroenergetski sustav*

Opskrbu električnom energijom na središnjem području Županije treba izvršiti rekonstrukcijom prijenosne i distribucijske mreže. Elektroenergetski sustav treba razvijati kako bi se postigla primjerena pouzdanost opskrbe. U tu svrhu predviđa se rekonstrukcija uništenih dalekovoda i trafostanica te izgradnja novih dalekovoda u ili uz koridore postojećih te izgradnja novih trafostanica. U PPŽVS su osigurani koridori za građenje novih dalekovoda u novim koridorima i potvrđeni su koridori za građenje novih dalekovoda u postojećim koridorima te dane usmjeravajuće trase i lokacije za DV i TS. Plan razvoja mreže prijenosa obuhvaća dovršavanje obnove oštećenih i srušenih dalekovoda i TS-a te izgradnju novih.

Prostornim planom Vukovarsko - srijemske županije određuju se temeljne prostorne i funkcionalne odrednice izgradnje sustava elektroopskrbe, a na razini prostornih planova gradova i općina (PPUG/O) uvjetuje se: određivanje smještaja objekata sustava elektroopskrbe u odnosu na građevinsko područje, koridore ostale infrastrukture, zaštitu područja kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta i sl. Sve dalekovode treba graditi izvan naselja i industrijskih zona, racionalno koristiti prostor, izbjegavati naseljen i šumovit prostor te čuvati povijesne i prirodne vrijednosti te vrijednosti krajolika. Dalekovode u naseljima treba po mogućnosti izgraditi podzemno.

Elektroenergetska mreža u Gradu obuhvaća transport električne energije i uređaje županijskog značaja i elektroenergetsku mrežu opskrbe Grada. Prostor Grada je u potpunosti pokriven elektroenergetskim razvodom. Razvod je izvršen podzemnim i zračnim vodovima.

Planirani elektroenergetski objekti na području Grada Iloka su:

- TS 110/20 (10) kV Ilok
- DV 2x110 kV Nijemci-Ilok

Elektroenergetski koridor dalekovoda DV 2x110 kV Nijemci-Ilok na dijelu trase na području Grada Iloka treba uskladiti s koridorom u istraživanju planirane brze ceste Ilok – Lovas – Tovarnik – Nijemci – Strošinci s ciljem očuvanja krajobrazne cjelovitosti, šuma i usklađenja križanja dalekovoda s ovim cestovnim koridorom.

Opskrba električnom energijom vrši se preko trafostanice TS 35/10 kV i dalekovodima DV 10 (20) kV do trafostanica TS 10/0,4. Distribucijska mreža u Gradu obuhvaća 10(20) kV i 0,4 kV naponske razine te javnu rasvjetu.

Osobitu pozornost pri budućem planiranju dalekovoda treba obratiti na objedinjavanju koridora dalekovoda radi racionalnijeg korištenja i zaštite prostora. Elektroenergetska mreža prikazana je koridorima i rasporedom objekata u prostoru.

1.1.2.6.7. *Mineralne sirovine*

Područja za istraživanje mineralnih sirovina potrebno je prostorno odrediti sukladno odredbama Zakona o rudarstvu i Zakonom o prostornom uređenju. Nove lokacije za istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina moguće je odrediti na osnovu stručne podloge/osnove/ geološko rudarske studije. Geološko rudarska studija treba sadržavati potencijalnost mineralnih sirovina županije po vrstama, prijedlog Osnove gospodarenja mineralnim sirovinama županije i projekt sanacija/uređenja/ prenamjene svakog napuštenog eksploatacijskog polja.

Istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina vršiti temeljom zakonskih uvjeta i to u pravilu izvan građevinskih područja naselja i izvan prostora postojećih i planiranih infrastrukturnih koridora te u skladu sa obvezama određenim studijom utjecaja na okoliš što se osobito primjenjuje na ponovno pokretanje korištenja mineralnih sirovina na lokaciji Alvaluci u Iloku.

1.1.2.6.8. *Plinovodi o plinoopskrba*

Područje Županije uključeno je u plinoopskrbni sustav Republike Hrvatske. Polazišta kvalitetnije plinoopskrbe su dovršenje izgradnje VT plinovoda, kompletiranje magistralnog VT raspleta i izgradnja plinskih redukcijskih postaja (PRP), izgradnja međumjesnih plinovoda – distribucijskih razvoda, usklađivanje koridora planirane izgradnje VT razvoda s ostalim korisnicima infrastrukturnih koridora. Opskrba Grada Iloka prirodnim plinom vrši se preko MRS Negoslavci visokotlačnim plinovodom Negoslavci – Opatovac i VT plinovodom Opatovac – Ilok.

Na području Grada Iloka je izgrađena srednjetačna plinska mreža u svim naseljima: Iloku, Bapskoj, Mohovu i Šaregradu.

U budućnosti se planira povišenje tlaka u postojećem plinovodu Negoslavci – Opatovac s današnjih 3 bara na 12 bara. Prije povećanja tlaka u plinovodu Negoslavci – Opatovac i VT plinovodu Opatovac – Ilok potrebno je izgraditi redukcijsku stanicu RP Opatovac, RP Šaregrad i RP Ilok.

Po kapacitetima i uvjetima izgradnje planirana mreža mora u cijelosti zadovoljiti potrebe stanovništva, a za povećane potrebe moguće planirane proizvodnje u gospodarskim zonama potrebno je prethodno utvrditi raspoložive kapacitete i karakteristike mreže. Planirane aktivnosti u oblasti plinoopskrbe na području Grada Iloka su priključenje preostali kućanstava i održavanje mreže.

1.1.2.6.9. *Alternativni izvori energije*

Mogući korištenja alternativnih izvora energije - biomase, sunčeve energija i energija vjetra nisu do sada istražene. Istraživanje i korištenje ovisiti će o mogućnostima izgradnje isplativih sustava.

1.1.2.7. **Vodnogospodarski sustav Grada Iloka**

Prema teritorijalnim osnovama za upravljanje vodama-ustrojstvu vodnoga gospodarstva, pripada vodnom području sliva Drave i Dunava, a prema Odluci Vlade Republike Hrvatske (NN 98/98) u cijelosti se nalazi na Slivnom području "Vuka". Slivno područje "Vuka" ukupne površine 1793,28 km², obuhvaća prirodnu cjelinu hidrografskog sliva rijeke Vuke, Drave i Dunava. Desno zaobalje rijeke Dunav, a kojem pripada i područje Grada Iloka dio je bujičnog područja Fruške gore-slivovi pritoka Dunava od naselja Opatovac (područje Općine Lovas) do istočne granice Grada Iloka.

1.1.2.7.1. *Zaštita od štetnog djelovanja voda*

Regulacijske građevine na Dunavu

Većina regulacijskih radova na dijelu toka rijeke Dunav kroz Grad Ilok datira još iz 19. stoljeća za koje nema podataka osim evidentiranog stanja na terenu, npr. na obali rijeke Dunav u Mohovu evidentirana je zaštita obale od erozije kamenim nabačajem. Na dionici rijeke Dunav od km 1305+400 do km 1305+900 u naselju Šaregrad, su 1998.g. evidentirana na više mjesta jaka oštećenja visoke obale. Uznapredovala erozija obale ugrozila je stabilnost frekventne ceste Vukovar-Ilok i nekoliko stambenih objekata. Nakon analize stanja obale i korita utvrđeno je da je potrebna hitna intervencija osiguranja visoke odronjene obale radi sprječavanja daljnjeg narušavanja stabilnosti postojeće ceste i objekata. U skladu s potrebom hitne intervencije na predmetnom potezu izgrađena je obaloutvrda od km 1305+430 do km 1305+865 rijeke Dunav.

Na desnoj obali Dunava kod Iloka od km 1296+500 do km 1298+800 postoje regulacijski objekti u funkciji zaštite od erozije i to obaloutvrda od lomljenog kamena na cijeloj dionici te uzdužna građevina s početkom nizvodno od ušća Drljanskog potoka u dužini oko 720 m. Nizvodno od mosta također je izvedena uzdužna građevina dužine 100 m. Uzvodno od km 1298+800 također uzdužna građevina.

Za potrebe pristajanja putničkih brodova tzv. "bijeले flote", na desnoj obali Dunava u km 1298+680 u Iloku, izvedeno je pristanište sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. Izgrađena je nova obaloutvrda sa oblogom od betonskih blokova na nožici od lomljenog kamena od km 1298+530 (ušće Drljanskog potoka u Dunav) do km 1298+745, a od km 1298+745 do km 1298+834 je u izgradnji. U sklopu uređenja šireg područja oko pristaništa planirano je i uređenje desne obale Dunava od km 1298+830 do 1298+900 u neposrednoj blizini ŠRD "Šaran" Ilok gdje se nalazi privezište za manja plovila. Na predmetnoj lokaciji predviđena je izgradnja obaloutvrde, a na kraju obaloutvrde - rampa za spust čamaca te pristup plovilima do rijeke Dunav kroz postojeću uzdužnu građevinu.

S obzirom na izrazite erozijske procese dunavskih obala koji kao izravnu posljedicu imaju gubitak državnog teritorija, svakako i danas postoji potreba dovršenja regulacijskog uređenja hrvatske dionice Dunava, izgradnja novih regulacijskih građevina i održavanje te po potrebi sanacija postojećih građevina.

Obrana od poplava i obrana od leda

Desna obala Dunava nizvodno od ušća Drave do Iloka (osim na dijelu područja grada Vukovara) visoko je položena tako da zaobalje nije ugroženo poplavama dunavskih voda te nije bilo potrebe za izgradnjom nasipa na području Grada Iloka. Zaštita od štetnog djelovanja voda bila je usmjerena na izgradnju obaloutvrda na Dunavu u cilju sprječavanja erodiranja obala pod utjecajem velikih voda. Planirani radovi su provođenje mjera obrane od poplava i leda.

Zaštita od erozija i bujica

Desno zaobalje rijeke Dunav, a kojem pripada i područje Grada Iloka, dio je bujičnog područja Fruške gore kojim dominiraju mali brdski pritoci Dunava, bujičnog karaktera, većinom neuređeni i zarašteni. Na području Grada nalaze se brdski pritoci: Vratolom, Okut, Gospin bunar, Dobra voda, Drljanski potok, Čitluk i Liščak.

Osim izgradnje akumulacija, na području Grada Iloka planirano je uređenje vodotoka nizvodno. Realizacijom takvih rješenja očekuje se smanjena erozija u vodotocima i kroz to zaštita okolnih izgrađenih objekata (stambenih i gospodarskih), sigurnost poljoprivredne proizvodnje eliminiranjem opasnosti od poplavlivanja i pružanjem mogućnosti navodnjavanja, razvitak djelatnosti uzgoja riba, turizma, rekreacije i športa.

Uređenje vodotoka potrebno je u cilju zaštite od štetnog djelovanja voda naselja Ilok i Mohovo, industrijskih i poljoprivrednih dobara, nizvodno od dionica vodotoka koje imaju bujični karakter. Potrebno je obnoviti postojeće devastirane objekte na vodotoku, te izgradnjom novih objekata urediti režim protjecanja vode.

Planirani radovi su uređenje bujičnih vodotoka i izgradnja akumulacija

Inundacijski pojas

Na prijedlog Hrvatskih voda, Skupština Vukovarsko-srijemske županije donijela je Odluku o određivanju vanjske granice neuređenog inundacijskog pojasa na vodotoku Drljanski potok od km 3+500 do km 5+135 u k.o. Ilok i Odluku o određivanju vanjske granice neuređenog inundacijskog pojasa na vodotoku Čitluk od km 2+290 do km 3+530 također u k.o. Ilok. Predmetnim Odlukama rezerviran je prostor za izgradnju planiranih akumulacija Drljanski potok i Čitluk. U predmetnom pojasu po odredbama Zakona o vodama, zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda.

Planirani radovi su određivanje inundacijskog pojasa uz rijeku Dunav i ostala ležišta voda

1.1.2.7.2. *Korištenje voda*

Vodoopskrba

Grad Ilok smješten je na rubu istaknute praporne terase na sjeverozapadnom rubu Fruške gore. Najpogodnija lokacija je Skela, gdje vodonosnik duboko zaliježe i dostiže debljinu preko 20 m. Današnji vodoopskrbni sustav grada Iloka temelji se na crpilištu Skela. Crpilište Skela nema određene zone sanitarne zaštite izvorišta. 1998.g. izrađen je prijedlog zona sanitarne zaštite (u Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije ucrtan prijedlog IIIb zone), ali nije donesena Odluka o zaštiti.

Vodoopskrba naselja Bapska prije domovinskog rata temeljila se na zdencu izdašnosti oko 10 l/s u samom središtu naselja. Individualni kopani bunari koji su se prestali koristiti za vodoopskrbu, pretvoreni su u upojne septičke jame te je došlo do zagađenja podzemnih voda nitratima. Zagađenje je zahvatilo i novi zdenac i voda više nije mogla koristiti za vodoopskrbu. Izgrađen je transportni cjevovod Ø 200 mm Ilok-Šarengard-Bapska kojim je spojena vodoopskrbna mreža naselja Bapska.

Vodoopskrbni sustav naselja Mohovo i Šarengard temeljio se na zdencu u naselju Mohovo. Vodoopskrbni sustav Mohovo-Šarengard također je spojen na transportni cjevovod iz smjera Iloka i ima zasun koji se otvara samo u slučaju problema sa crpilištem u Mohovu kao interventno rješenje.

Sukladno Pravilniku o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/02) potrebno je izraditi Elaborat zaštitnih zona svih izvorišta te donijeti Odluku o zaštiti izvorišta

Korištenje voda za navodnjavanje

S obzirom na klimatološka i pedološka obilježja područja, postoji mogućnost, a i potreba za navodnjavanjem u poljoprivrednoj proizvodnji. Postoji zanimanje za navodnjavanje sjemenskog kukuruza, proizvodnje sadnica vinove loze kao i ostalih poljoprivrednih kultura te želja za postizanjem stabilne proizvodnje sa što većim prinosima. Za područje Grada Iloka mogućnost navodnjavanja se sagledava u izgradnji planiranih akumulacija.

Riječni putovi

Plovni put na Dunavu kroz Republiku Hrvatsku od rkm 1433 (hrvatsko-mađarska granica) do rkm 1295 (Ilok), a koji prolazi kroz područje Grada Iloka, dionica je visokorangiranog poteza međunarodnog plovnog puta svrstana prema AGN ugovoru pod oznakom E-80 i pripadajućom VIc klasom plovnosti.

1298+680 u Iloku, izvedeno je pristanište sa potrebnim sustavom za sigurno pristajanje i privezivanje. Za pristup na lokaciju pristaništa izgrađena je asfaltna cesta i parking. Potrebno je urediti lučicu za manja plovila u Iloku

Korištenje voda za šport, kupanje i rekreaciju

Između rijeke Dunav i visoke obale na kojoj je smješten dio grada Iloka, ispod crkve Sv. Ivana Kapistrana, u inundaciji, nalazi se rukavac Dunava poznat pod imenom Dunavac. Dunav i Dunavac dijeli mala ada, a sam Dunavac dužine je oko 800 m i širine oko 60 m.

Pristupilo se izradi Idejnog rješenje za uređenje Dunavca s ciljem korištenja u športsko-rekreacijske svrhe u dvije cjeline:

- vodena površina Dunavac-uređena s neposrednim okolišem za mogućnost kupanja, sunčanja, rekreacijskog i športskog plivanja, jedrenja i drugih športova na vodi,
- prostor ade - s namjenom za izgradnju tenis terena, odbojkaških i drugih igrališta te drugih pratećih objekata uslužnih djelatnosti u funkciji športa i rekreacije.

1.1.2.7.3. *Zaštita voda od onečišćavanja*

Odvodnja otpadnih voda

Osnovna mjera za osiguranje zaštite voda od onečišćavanja je izgradnja zajedničkih uređaja za pročišćavanje otpadnih voda naselja i industrije, kao i izbor adekvatnog recipijenta otpadnih voda. Izgradnjom kanalizacijskih sustava sprječavaju se lokalna zagađenja površinskih i podzemnih voda, a otpadne vode se dovode na lokaciju uređaja za pročišćavanje.

Idejnim projektom kanalizacijske mreže naselja Ilok (Hidroprojekt-Zagreb, 1987.g.) postavljena je dugoročna koncepcija razvitka sustava odvodnje otpadnih voda koji je koncipiran kao mješovita kanalizacija-predviđeno je prikupljanje i odvodnja oborinskih, komunalnih i industrijskih (tehnoških) otpadnih voda zajedničkim kanalima uz primjenu kišnih rasterećenja u Drljanski potok s ciljem da se otpadne vode transportiraju prema budućem uređaju za pročišćavanje s lokacijom nizvodno od iločkog mosta i recipijentom otpadnih voda rijekom Dunav. Izgradnja kanalizacije započeta je 1988.g., a tek nakon mirne reintegracije, 1997. g. ponovno se nastavlja. Kanalizacijska mreža za sada je izgrađena u manjem opsegu, a daljnja izgradnja je u tijeku. Trenutno se otpadne vode ispuštaju u Drljanski potok.

Predmetna Studija uvažava koncepciju sustava odvodnje otpadnih voda grada Iloka iz 1987. godine, kao i lokaciju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, a koja je usvojena i Urbanističkim planom uređenja grada Iloka izrađenog od strane Urbanističkog instituta Hrvatske d.d. - Zagreb, 2000.g. Sustav odvodnje otpadnih voda koncipiran je tako da se može podijeliti na tri slivna područja: slivno područje zapadno od Drljanskog potoka, slivno područje istočno od Drljanskog potoka i slivno područje koje gravitira direktno na uređaj za pročišćavanje, također smješteno istočno od Drljanskog potoka. Planirani poprečni kanal prikupit će otpadne vode s ovog slivnog područja do glavnog kolektora koji odvodi otpadne vode nizvodno od mosta.

Recipijent otpadnih voda je rijeka Dunav, a planirana je izgradnja uređaja za pročišćavanje –treći stupanj pročišćavanja s obzirom da se pročišćena otpadna voda ispušta u vodotok II kategorije (Državni plan za zaštitu voda NN 8/99).

U Studiji se također predviđa formiranje sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda Bapska-Šarengrad i pročišćavanje otpadnih voda Mohova. Kako za naselje Bapska ne postoji prikladan recipijent otpadnih voda u neposrednoj blizini, predviđeno je spajanje na sustav odvodnje naselja Šarengrad. Lokacija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda planirana je u Šarengradu s recipijentom rijekom Dunav. Za naselje Mohovo predviđen je sustav odvodnje otpadnih voda sa zasebnim uređajem za pročišćavanje i recipijentom rijekom Dunav.

Kanalizacijsku mrežu naselja Bapska, Šarengrad i Mohovo kao i uređaje za pročišćavanje potrebno je detaljnije definirati projektantskom razradom više razine (idejno rješenje, idejni projekt, i dr.).

Kakvoća površinskih voda

Za međudržavne vode-rijeku Dunav koja prolazi i područjem Grada Iloka, propisana je II kategorija-vode koje se u prirodnom stanju mogu koristiti za kupanje i rekreaciju, za sportove na vodi, za uzgoj riba (ciprinidi) ili koje se nakon odgovarajućeg pročišćavanja mogu koristiti za piće i druge namjene u industriji. Temeljem Uredbe o klasifikaciji voda (NN 77/98), a prema analizi uzetih uzoraka u 2004. g., voda rijeke Dunav, prema skupinama pokazatelja B i C odgovara III vrsti, prema skupini pokazatelja D odgovara IV vrsti, a prema skupini pokazatelja E odgovara II vrsti.

Grad Ilok, smješten uz rijeku Dunav zbog samo djelomično riješenog kanalizacijskog sustava bez odgovarajućeg pročišćavanja otpadnih voda prije dispozicije u osjetljivi recipijent, ima utjecaj i na kakvoću Dunava, odnosno podzemlja koje se na predjelu Dunavca koristi i za vodoopskrbu. Izgradnjom uređaja za pročišćavanje otpadnih voda trećeg stupnja postići će se odgovarajuća zaštita podzemnih i površinskih voda sukladno zakonskim propisima.

1.1.2.8. Postupanje s otpadom

Zbrinjavanje komunalnog otpada ustrojava se na županijskoj i općinskoj razini uz obveznu primjenu preventivskih i sanacijskih mjera. Nekontroliranim odlaganjem komunalnog i opasnog otpada ugrožava se stanje podzemnih voda što može imati nepovoljne posljedice na zdravlje ljudi. Odlaganjem rješavanja i sanacije postojećih smetlišta i odlaganjem donošenja odluke o izgradnji nadziranih odlagališta otpada problem se umnogostručuje i postaje teže rješiv. Postojeća neuređena smetlišta u Gradu treba sanirati i nadzirati u smislu zabrane njihova korištenja.

Postojeće odlagalište komunalnog otpada području Grada Iloka («Božino brdo») će se sanirati i vremenski ograničeno, a njegova lokacija je nepogodna u odnosu na blizinu državne granice i vodotok Liščak prema kojem se mogu ocjeđivati zagađene tvari s odlagališta. Upotrebljavati će se kao skupljalište komunalnog otpada do izgradnje županijskog odlagališta. Za uređenje odlagališta potrebno je izraditi odgovarajući program sanacije, te istražne radove s osobitom pozornosti na zaštitu voda. Programom uređenja obuhvatiti uređenje okoliša i zaštitu od pogleda visokim zelenilom (osobito zbog neposredne blizine županijske ceste

Na području Grada Ilok nema pogodnog prostora za lokaciju odlagališta otpada zbog zaštitne zone vodocrpilišta. Trajno rješenje odlaganja otpada može se kvalitetno riješiti jedino županijskim odlagalištem.

Za tekući otpad predviđa se izgradnja kanalizacijske mreže s uređajima za prečišćivanje otpadnih voda. Pražnjenje septičkih jama na vrijedno poljodjelsko, šumsko i vodonosno područje se zabranjuje.

1.1.3. PLANSKI POKAZATELJI I OBAVEZE IZ DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA I OCJENA VAŽEĆIH PROSTORNIH PLANOVA

Polazišta, temeljna načela i principi uređenja prostora i izrade dokumenata prostornog uređenja su sustavno navedeni u Strategiji i Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske kao krovnim dokumentima prostornog uređenja Republike Hrvatske te Prostornom planu Vukovarsko-srijemske županije iz 2002. godine.

1.1.3.1. Pokrivenost područja Grada Iloka prostornim planovima

Grad Ilok čini dio prostora bivše Općine Vukovar. Za važeće područje Grada Iloka, a to podrazumijeva i naselja, do danas su izrađeni i formalno su na snazi slijedeći dokumenti prostornog uređenja:

- Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske,
- Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije 2002.godine,
- Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) Općine Vukovar (građevna područja).

1.1.3.1.1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske

Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske načelno usmjerava rješavanje problema prostornog i infrastrukturnog uređenja, obrađuje pojedine segmente problematike prostora konceptijski i programski na razini interesa Republike. Strategiju treba promatrati kao načelan usmjeravajući dokument koji upućuje na način korištenja i uređenja prostora za Republike Hrvatske kao cjeline. U njoj se uočavaju postavke i smjernice djelovanja na užim prostorima pa tako posredno i na područje Grada Iloka. Iz Strategije razvoja prostornog uređenja Republike možemo izdvojiti za Grad važne temeljne smjernice korištenja i uređivanja prostora: očuvanje kvalitete prostora, uvažavanje prostorno-ekoloških i socio-kulturnih parametara razvoja, uključivanje kulturno-povijesnog naslijeđa u turističku ponudu i unapređenje posebnosti turističke ponude, umanjeње građevnih područja naselja na stvarno potrebne površine.

1.1.3.1.2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske

Programom se ističu temeljni ciljevi i usmjerenja prostornog razvoja. Potrebno je:

- Osnažiti prostorno-razvojnu strukturu države, uvažavanjem prostorno-funkcionalnih i morfoloških cjelina, mreže naselja i prometno razvojnih pojasa.
- Povećati vrijednost i kakvoću prostora i okoliša, a razvojne ciljeve prilagoditi značajkama prostora, uz isključenje negativnih utjecaja na prostor i okoliš. Nužan je pozoran izbor razvojnih programa i tehnologije, koji će očuvati vrsnoću prostora i okoliša, a razvoj planirati u granicama prihvatljivog opterećenja prostora.
- Razumno koristiti i zaštititi nacionalna dobra. Svrhovito korištenje i namjenu prostora treba temeljiti na stručnim i znanstvenim temeljima i cjelovitom uvidu u značajke prostora, a usklađeno s europskim kriterijima-standardima, osobito za zaštitu prirodnih resursa i okoliša.
- Uvažavati obilježja i osobitosti područja, prirodnu cjelovitost, ekološku osjetljivost, razvijenost i ograničenost infrastrukture, turističku atraktivnost i druge srodne značajke prostora.
- Razvijati infrastrukturne sustave u skladu s razvojnim potrebama.
- Osigurati učinkovitost sustava prostornog uređenja, osobito u skladu s novim svjetonazorom u korištenju prostora.
- Usmjeriti prostorno-razvojne prioritete prvenstveno poboljšavajući učinkovitost u okvirima već izgrađenog i korištenog prostora.
- Pokretati nove programe gospodarskih aktivnosti poradi poboljšanja kakvoće života na svim, osobito depopulacijskim područjima.

U Programu prostornog uređenja Republike Hrvatske spominje se širi prostor u kojemu se Grad nalazi, samo u kontekstu važnih infrastrukturnih i prometnih pravaca te magistralnih infrastrukturnih sustava.

1.1.3.1.3. *Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije (2001.)*

Prostorni plan Vukovarsko – srijemske županije u svemu slijedi temeljne postavke viših dokumenata prostornog uređenja Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske. Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije jest plan koji određuje uvjete i sadržaj izrade Prostornog plana uređenja Grada Iloka. Odredbe i smjernice Prostornog plana Županije ugrađena su u rješenja Prostornog plana uređenja Grada Iloka, a osobito ona koja se odnose na korištenje i uređenje prostora, zaštitu prirode i zaštitu kulturnih dobara.

Temeljni problemi uređivanja prostora su: obnova ratom razorenih područja, prilagodba postojećih sustava i prostorno-planske dokumentacije novonastalim uvjetima i potrebama i izrada prostorno-planske dokumentacije za Županiju na temelju Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, novog teritorijalnog ustrojstva gradova i općina sukladno s potrebama njihova razvitka i razvitka infrastrukturnih sustava. Najveća ratna razaranja naselja, okoliša i infrastrukture bila su u prostoru od Vinkovaca do Vukovara, a ona su bila značajno manja na području Grada Iloka.

Prostorni razmještaj stanovništva unutar Županije je bio neravnomjeran. Stanovništvo je koncentrirano u užim gravitacionim područjima gradova Vukovara, Vinkovaca i Županje. Rastom gradova širila su se predgrađa i prigradska naselja Vinkovaca, Županje i Vukovara. Istovremeno su područja današnjih rubnih Općina pa i Grada Iloka, postupno gubila stanovništvo. Demografske promjene na razini Županije već nakon 1981. godine imaju uočljiv proces starenja. Domovinski rat 1991. godine bio je uzrok demografskog egzodusa vukovarskog i dijela vinkovačkog područja. Problem revitalizacije i demografske obnove depopulacijskih i pograničnih prostora županije može se riješiti poticajnim mjerama Države, Županije te na lokalnoj razini stvaranjem prostornih, gospodarskih i drugih uvjeta razvoja koji bi zaustavili proces iseljavanja stanovništva.

Građevna područja naselja na području Grada Iloka utvrđena su prostornim planom bivše Općine Vukovar. Granice građevnih područja su određene kartografski te revidirana Osnovama korištenja i zaštite prostora bivše Vukovar koje na žalost nisu postale važeći prostorno planski dokument. Važeća građevna područja su formirana obuhvatom područja postojeće izgradnje. Unutar građevnih područja osigurane su velike površine za novu gradnju. Analiza građevinskih područja naselja pokazuje da je relativno mala izgrađenost prostora izuzev u gradu Iloku. U većini naselja postoje znatne rezerve prostora pogodnog za građenje. Uzrok ovakvog stanja u prostoru su: osobitosti prostorne organizacije naselja, nasljeđe dubokih seoskih parcela, prednosti građenja na vlastitom zemljištu zbog ne građenja novih prometnica i komunalne infrastrukture, odnosno zbog građenja uz postojeće državne i županijske prometnice. Postojeće granice građevnih područja i vlasništvo zemljišta ograničavaju mogućnost uređenja gospodarskih zona koje su preduvjet razvitka.

Razlozi koji jedinicama lokalne samouprave ne omogućavaju realizaciju razvojnih programa su: nepostojanje mogućnosti poticanja vlasnika na prodaju građevnog zemljišta u slučajevima kada se ono ne koristi kao građevinsko ili se neracionalno koristi te istovremeno ograničavanje mogućnosti širenja građevnih područja zbog zaštite vrijednog poljodjelskog i šumskog zemljišta. Proširenje postojećih granica građevnih područja treba zato dozvoliti iznimno i to samo za potrebe gospodarstva i gradnje infrastrukturnih građevina. Naslijeđeno stanje u prostoru te zastarjela prostorno-planska dokumentacija prepreka su osiguranju prostornih uvjeta za smještaj srednjih i malih poduzetničkih kapaciteta u naseljima. Uvjete korištenja postojećih građevina treba uskladiti s odrednicama Zakona o prostornom uređenju koje se odnose na građenje izvan granica građevinskog područja.

1.1.3.1.4. *Izmjene i dopune Prostornog plana (bivše) Općine Vukovar*

Plan je izradio Urbanistički institut Hrvatske 1989. godine.

Izmjene i dopune prostornog plana Općine Vukovar izrađene su 1989. godine zbog potrebe utvrđivanja novih granica građevinskih područja naselja, radnih zona i reguliranja područja

sekundarnog stanovanja, zbog izmjena infrastrukturnih sustava i drugog. Izrađen je plan namjene površina kojim su određene nove površine za građenje, ostale površine za građenje, površine za infrastrukturne koridore, poljodjelske površine bez mogućnosti promjene namjene, šume i vode.

Planom su povećana građevinska područja naselja i radnih zona. Do konflikta dolazi zbog potrebe građenja gospodarskih i stambenih zgrada i zaštite javnog interesa zaštite vrijednog poljodjelskog zemljišta. Budući da nisu ostvareni uvjeti za povoljnije iskorištenje postojećih građevinskih područja širenje je izvršeno na prostoru kvalitetnih poljodjelskih površina. Takvo je rješenje teško prihvatljivo te se može tek iznimno opravdati potrebom hitnosti osiguranja kvalitete života i prostora za razvoj gospodarstva s ciljem zaustavljanja emigracije stanovništva iz ovog područja.

Izmjene i dopune učinkovitosti i koridora infrastrukturnih sustava uvrštene su prema stvarnom stanju i neposredno planiranim aktivnostima. Stupanjem na snagu Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije (PPŽ) PPO Vukovara je stavljen van snage, a zadržana su građevinska područja koja su važila na dan stupanja na snagu PPŽ-a i to do donošenja Prostornog plana uređenja Grada (PPUO).

Ocjena dokumentacije

Strategija i Program prostornog uređenja Republike Hrvatske su usmjerujući dokumenti prostornog razvoja, a njihove odrednice za prostor Grada neposredno određuje Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije. Prostorni plan Vukovarsko-srijemske županije (PPŽ) donesen je 2002. godine te premda se njegova primjena nije značajnije odrazila na prostor Grada Iloka, ipak ga je potrebno dopuniti. Može se zaključiti da PPŽ daje većinu potrebnih smjernica za uređenje i zaštitu prostora Grada Iloka uz napomenu da se za gospodarski i demografski razvoj, a time i izgradnju infrastrukture, moraju tek uspostaviti stvarni razvojni programi.

Ciljevi i smjernice razvoja upućuju primarno na obnovu te zaštitu prirode i kulturnih dobara uz naglašenu potrebu izrade gospodarskih razvojnih programa temeljem kojih bi se mogle točnije i racionalnije odrediti prostorne potrebe u dokumentima uređenja prostora. Sukladno s navedenim dokumentima je i obveza Grada Iloka da se pristupi izradi prostorno-planske dokumentacije - Prostornog plana uređenja Grada Iloka sukladno s postavkama Prostornog plana Vukovarsko-srijemske županije.

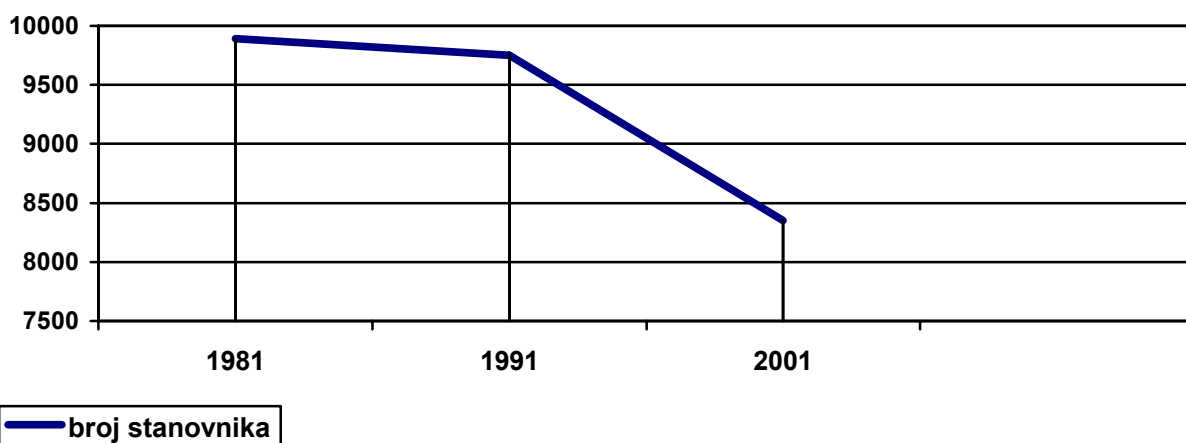
1.1.4. OCJENA STANJA, MOGUĆNOSTI I OGRANIČENJA RAZVOJA U ODNOSU NA DEMOGRAFSKE I GOSPODARSKE PODATKE TE PROSTORNE POKAZATELJE

1.1.4.1. Demografsko stanje

Teritorijalno ustrojstvo Grada Iloka i Županije vukovarsko-srijemske temelji se na Zakonu o područjima županija, gradova i Grad u republici Hrvatskoj (NN br. 10/97). Površina Grada Iloka za koju se izrađuje ovaj PPUO iznosi 130 km². Ukupan broj stanovnika Grada prema popisu 2001.g. je bio 8351 stanovnik. Gustoća naseljenosti 2001. (nivo PPUO-e) je 64,4 st/km². Broj kućanstava 2001.g. iznosio je 2849, a prosječni broj članova kućanstva 2,93 članova obitelji.

Negativna godišnja stopa rasta povećala se je u poslijeratnom razdoblju (1991-2001) u kojem se je stanovništvo Grada Iloka umanjilo za 15%.

BROJ STANOVNIKA GRADA ILOKA OD 1981- 2001.

BROJ STANOVNIKA, POVRŠINA NASELJA I GUSTOĆA NASELJENOSTI

Naselje	Stanovnika	Površina naselja - km ²	st/km ²
Bapska	1313	26,5	49,5
Ilok	5897	57,7	102
Mohovo	303	11,5	26,3
Šaregrad	838	33,9	24,7
Ukupno GRAD	8351	129,6	64,4

STANOVNIŠTVO PREMA SPOLU I STAROSTI, PO NASELJIMA, POPIS 2001.

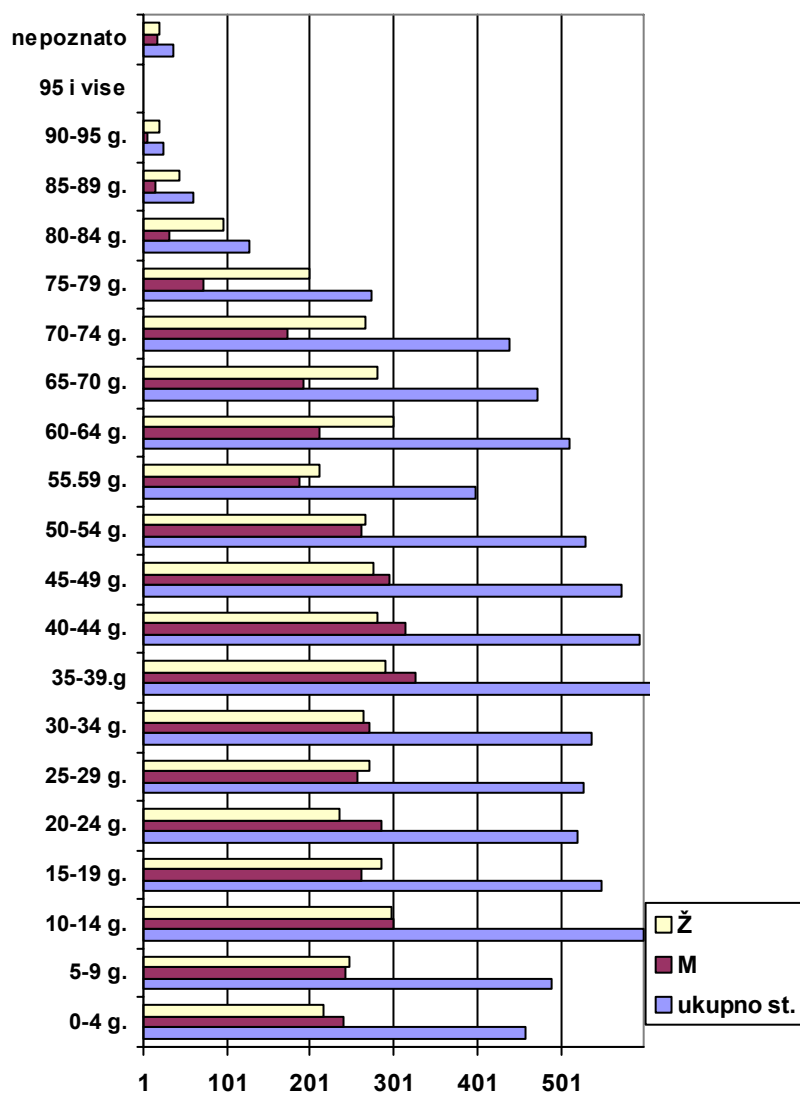
Naselje popisa	Spol	Uku pno	Starost																				
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više	Nepoznato
1.2. GRAD ILOK	sv.	8.351	458	489	599	549	522	528	537	618	596	573	530	399	512	473	440	273	129	61	24	3	38
	m	3.972	241	242	300	263	287	257	272	328	315	296	263	188	211	192	174	73	32	16	5	-	17
	ž	4.379	217	247	299	286	235	271	265	290	281	277	267	211	301	281	266	200	97	45	19	3	21
Naselja																							
Bapska	sv.	1.313	82	68	102	94	78	90	75	108	82	72	75	69	93	85	63	46	20	6	3	-	2
	m	630	41	34	46	41	44	47	39	60	54	36	38	33	35	42	21	11	5	2	1	-	-
	ž	683	41	34	56	53	34	43	36	48	28	36	37	36	58	43	42	35	15	4	2	-	2
Ilok	sv.	5.897	311	357	422	389	384	386	386	425	432	444	404	286	365	322	271	160	71	33	16	1	32
	m	2.797	164	173	214	193	209	185	197	223	216	227	195	138	150	126	110	39	15	7	2	-	14
	ž	3.100	147	184	208	196	175	201	189	202	216	217	209	148	215	196	161	121	56	26	14	1	18
Mohovo	sv.	303	16	20	21	20	15	17	25	26	21	21	11	12	17	16	25	11	8	1	-	-	-
	m	151	12	9	11	9	9	8	12	13	12	13	7	3	10	4	12	3	3	1	-	-	-
	ž	152	4	11	10	11	6	9	13	13	9	8	4	9	7	12	13	8	5	-	-	-	-
Šarengrad	sv.	838	49	44	54	46	45	35	51	59	61	36	40	32	37	50	81	56	30	21	5	2	4
	m	394	24	26	29	20	25	17	24	32	33	20	23	14	16	20	31	20	9	6	2	-	3
	ž	444	25	18	25	26	20	18	27	27	28	16	17	18	21	30	50	36	21	15	3	2	1

Prostorni razmještaj stanovništva po naseljima pokazuje da 70 % stanovništva živi u Iloku. Veći je dio ženskog od muškog stanovništva, osobito unutar grupacije starijeg stanovništva.

Naselje Bapska je drugo po broju stanovnika u Gradu Iloku, a slijede ga naselje Šarengrad i naselje Mohovo.

GRAD ILOK – BROJ STANOVNIKA PREMA SPOLU I STAROSTI

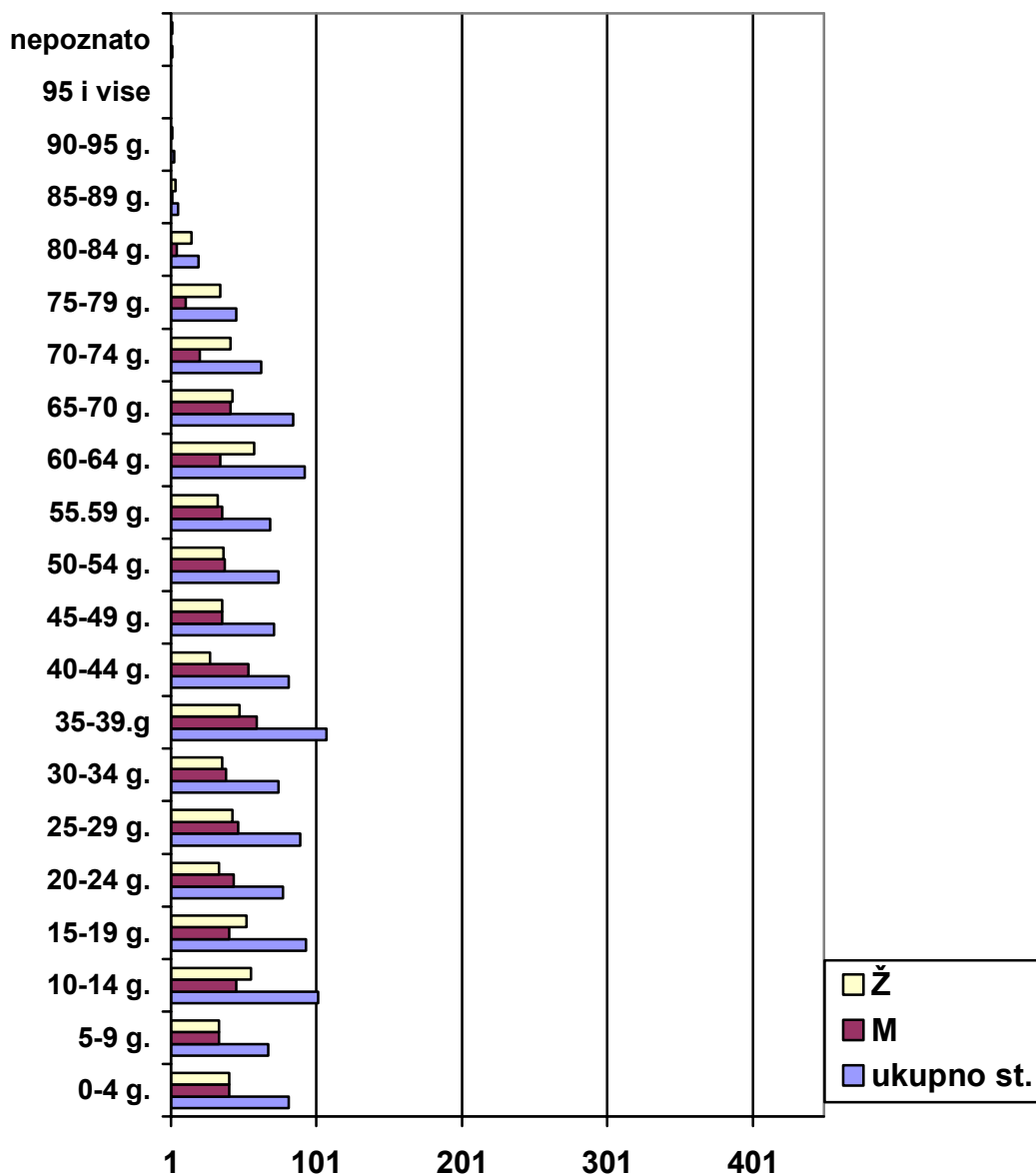
Izvor : Popis stanovništva 2001.

Iz dijagrama je jasno vidljivo da je broj ženskog stanovništva U Gradu izjednačen do dobi 55 godina, da bi se nakon toga broj muškog stanovništva naglo počeo umanjivati. Udio mladog stanovništva je relativno povoljan.

Bapska – BROJ STANOVNIKA PREMA SPOLU I STAROSTI

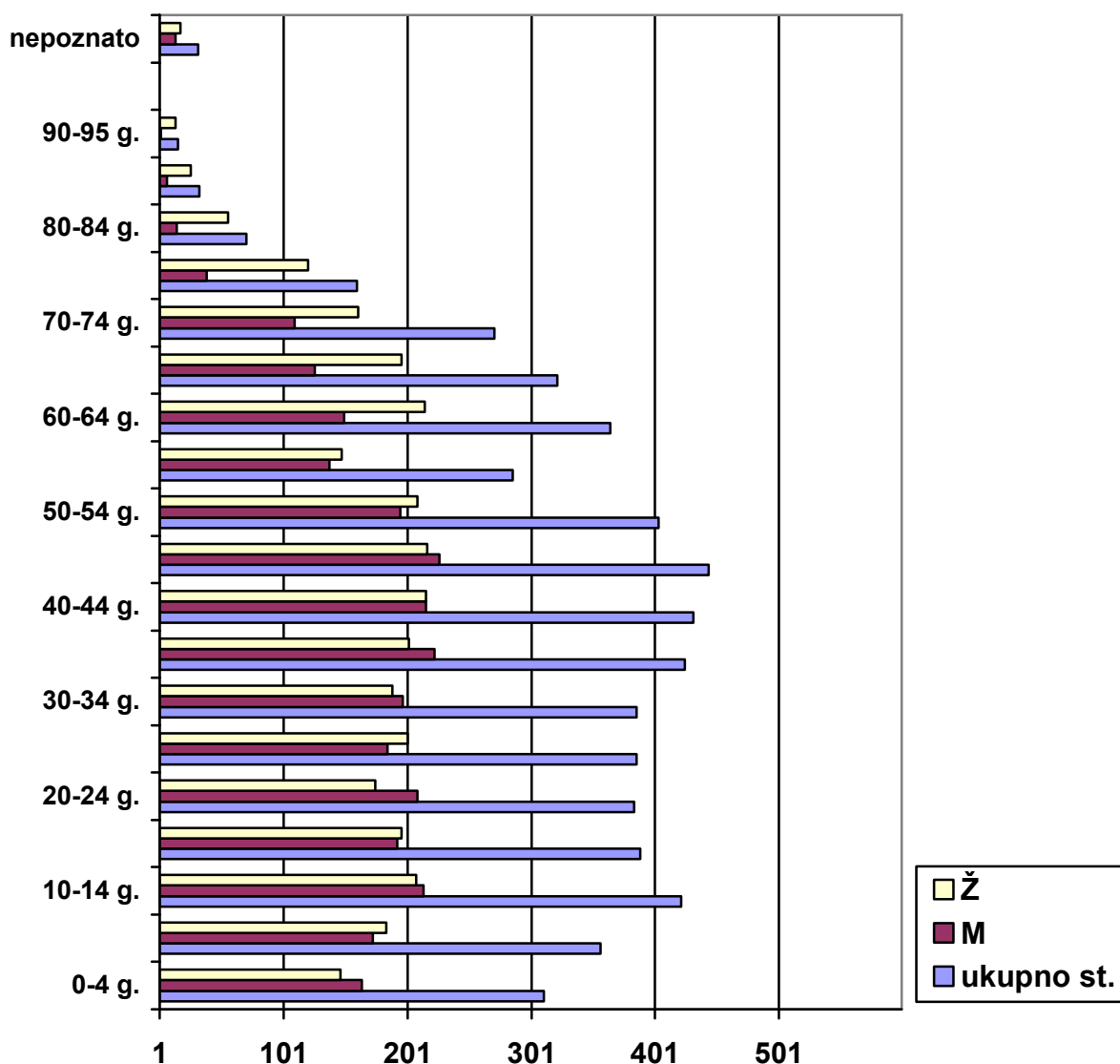
Izvor : Popis stanovništva 2001.

Iz dijagrama je jasno vidljivo da je broj ženskog stanovništva u Bapskoj izjednačen do dobi 60 godina, da bi se nakon toga broj muškog stanovništva naglo počeo umanjivati. Udio mladog stanovništva je relativno povoljan.

ILOK – BROJ STANOVNIKA PREMA SPOLU I STAROSTI

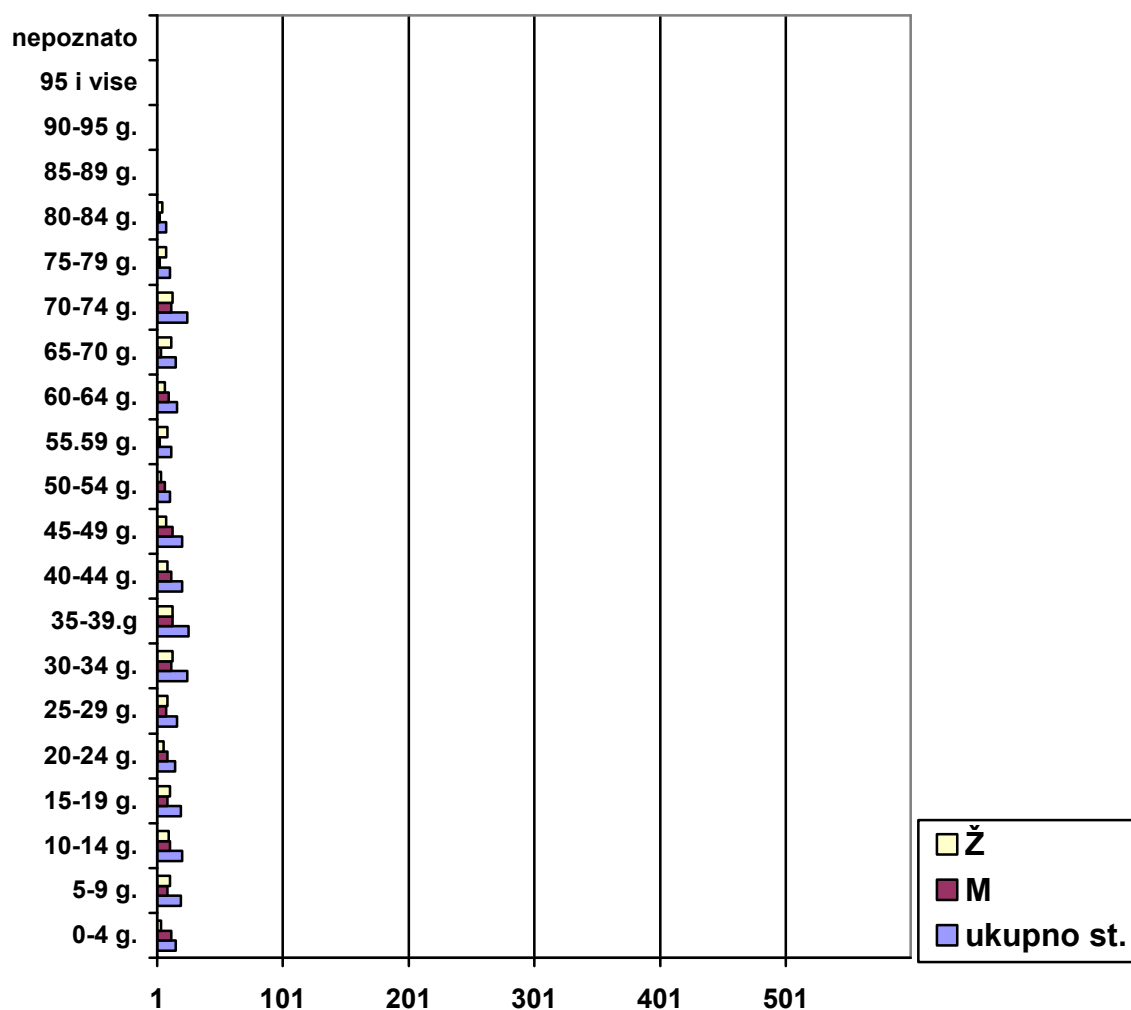
Izvor : Popis stanovništva 2001.

Iz dijagrama je jasno vidljivo da je broj ženskog stanovništva u Iloku izjednačen do dobi 50 godina, da bi se nakon toga broj muškog stanovništva naglo počeo umanjivati. Udio mladog stanovništva je relativno povoljan.

MOHOVO – BROJ STANOVNIKA PREMA SPOLU I STAROSTI

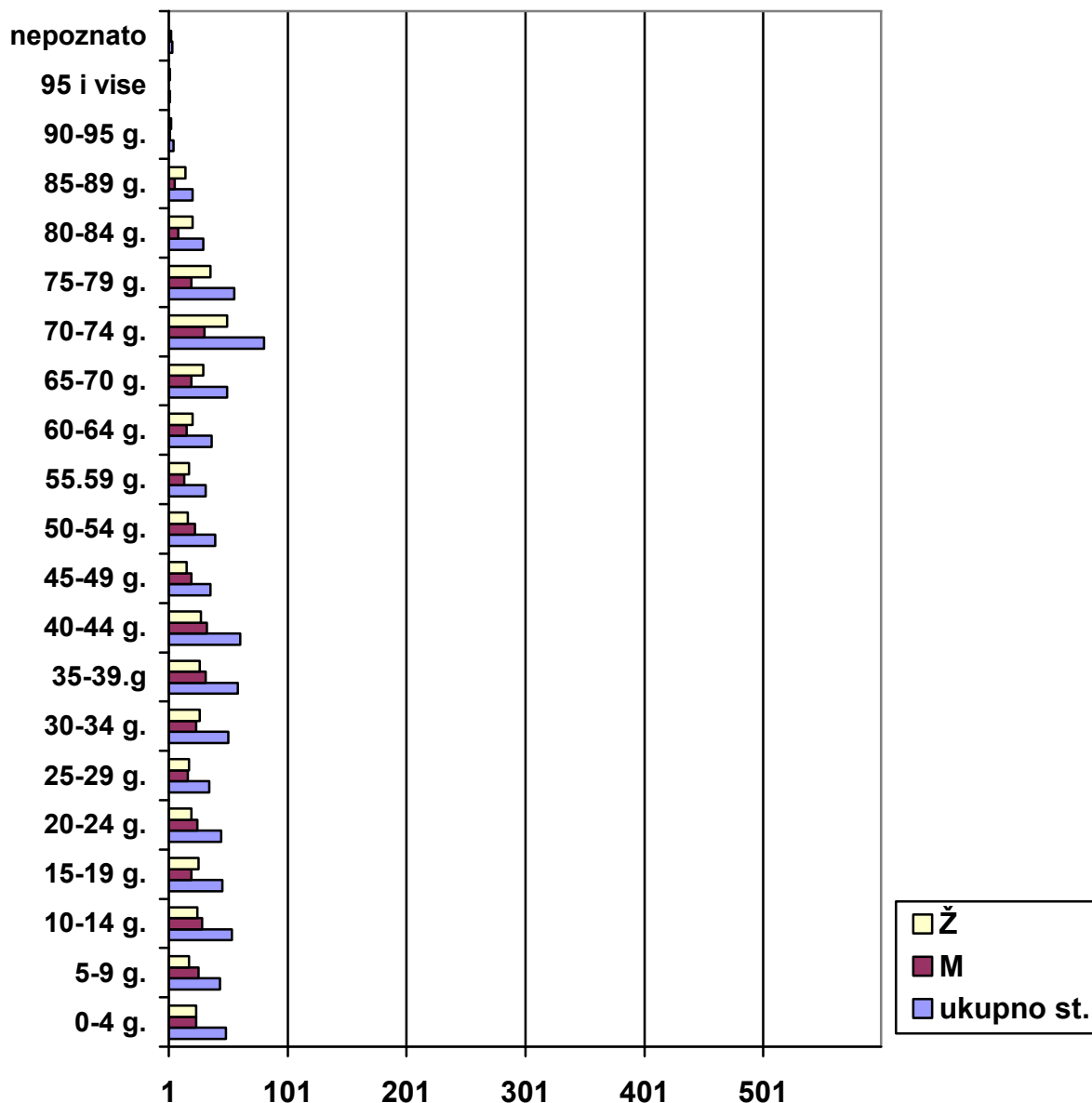
Izvor : Popis stanovništva 2001.

Iz dijagrama je vidljivo da je broj ženskog stanovništva u Mohovu izjednačen do dobi 65 godina, da bi se nakon toga broj muškog stanovništva počeo umanjivati. Udio mladog stanovništva je relativno povoljan. Zbog malog broja stanovnika u naselju, pokazatelji se lako mijenjaju te ih treba rabiti s oprezom.

ŠARENGRAD – BROJ STANOVNIKA PREMA SPOLU I STAROSTI

Izvor : Popis stanovništva 2001.

Iz dijagrama je vidljivo da je broj ženskog stanovništva u Šarengradu izjednačen do dobi 55 godina, da bi se nakon toga broj muškog stanovništva počeo umanjivati. Udio mladog stanovništva je relativno povoljan.

STANOVNIŠTVO PREMA DRŽAVLJANSTVU, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Ukupno	Hrvatsko		Strano	Bez državljanstva	Nepoznato
		svoga	hrvatsko i drugo			
Vukovarsko-srijemska županija	204.768	202.962	1.408	824	437	545
Postotak	100,00	99,12	0,69	0,40	0,21	0,27
Ilok	8.351	8.289	88	31	15	16
Postotak	100,00	99,26	1,05	0,37	0,18	0,19

Udio državljanina RH je dominantan, a manje od 1% je stranih državljanina kod kojeg značajan udio čini stanovništvo nepoznatog državljanstva ili bez državljanstva.

STANOVNIŠTVO PREMA NARODNOSTI, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Ukupno	Hrvati	Nacionalne manjine ¹⁾													Ostali	Nepoznato
			svoga	Albanci	Austrijanci	Crnogorci	Česi	Mađari	Makedonci	Nijemci	Poļjaci	Rusini	Slovaci	Slovenci	Srbi		
Vukovarsko-srijemska županija	204.768	160.277	39.745	487	4	119	43	2.047	124	171	32	1.796	1.338	92	31.644	1.370	823
Postotak	100,00	78,27	19,41	0,24	0,00	0,06	0,02	1,00	0,06	0,08	0,02	0,88	0,65	0,04	15,45	0,67	0,40
Ilok	8.351	6.425	1.792	7	1	2	5	98	13	27	1	26	1.044	2	566	9	43
Postotak	100,00	76,94	21,46	0,08	0,01	0,02	0,06	1,17	0,16	0,32	0,01	0,31	12,50	0,02	6,78	0,11	0,51

Udio nacionalnih manjina na području Grada Iloka je dosta velik i iznosi 21 %, od čega najviše ima Slovaka (1044) i 566 Srba.

STANOVNIŠTVO PREMA GLAVNIM IZVORIMA SREDSTAVA ZA ŽIVOT I SPOLU, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Spol	Ukupan broj stanovnika	Glavni izvori sredstava za život											
			prihodi od rada	prihodi od rada i mirovine	prihodi od rada i ostali prihodi	samo mirovina	mirovina i soc. naknada	mirovina i ostali prihodi	samo socijalna naknada	samo prihodi od imovine	samo povremena potpora drugih	ostali prihodi	bez prihoda	nepoznato
Vukovarsko-srijemska županija	sv.	204.768	57.087	1.219	4.428	36.860	522	1.598	6.412	660	1.898	2.360	88.687	3.037
<i>Postotak</i>		100,00	27,88	0,60	2,16	18,00	0,25	0,78	3,13	0,32	0,93	1,15	43,31	1,48
SVEGA	m	98.470	35.582	813	3.006	16.644	269	834	2.706	232	716	1.038	35.429	1.201
<i>Postotak</i>		100,00	36,13	0,83	3,05	16,90	0,27	0,85	2,75	0,24	0,73	1,05	35,98	1,22
SVEGA	ž	106.298	21.505	406	1.422	20.216	253	764	3.706	428	1.182	1.322	53.258	1.836
<i>Postotak</i>		100,00	20,23	0,38	1,34	19,02	0,24	0,72	3,49	0,40	1,11	1,24	50,10	1,73
Ilok	sv.	8.351	2.272	36	272	1.623	29	40	401	26	89	75	3.348	140
<i>Postotak</i>		100,00	27,21	0,43	3,26	19,43	0,35	0,48	4,80	0,31	1,07	0,90	40,09	1,68
Svega	m	3.972	1.467	26	186	658	11	24	147	12	30	23	1.343	45
<i>Postotak</i>		100,00	36,93	0,65	4,68	16,57	0,28	0,60	3,70	0,30	0,76	0,58	33,81	1,13
Svega	ž	4.379	805	10	86	965	18	16	254	14	59	52	2.005	95
<i>Postotak</i>		100,00	18,38	0,23	1,96	22,04	0,41	0,37	5,80	0,32	1,35	1,19	45,79	2,17

Nepovoljan podatak je da je 2001. godine u Gradu Iloku bilo 20% stanovnika koji su živjeli od mirovine, a čak 40% stanovništva je bez prihoda.

STANOVNIŠTVO PREMA AKTIVNOSTI I SPOLU, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Aktivno stanovništvo													
	Ukupno stanovništvo		svoga	obavlja zanimanje	žensko		Osobe s osobnim prihodom		Udržavano stanovništvo				Udio u postocima	
	svoga	žensko			svoga	obavlja zanimanje	svoga	žensko	svoga ¹	žensko	od osoba u zemlji	od osoba u inozemstvu	aktivno stanovništvo u ukupnom stanovništvu	aktivno žena u ukupnom ženskom stanovništvu
Vukovarsko-srijemska županija	204.768	106.298	82.798	60.876	33.158	22.875	48.287	27.393	73.683	45.747	47.460	6.563	40,44	31,19
Gradovi														
Ilok	8.351	4.379	3.428	2.530	1.371	885	2.181	1.339	2.742	1.669	1.914	171	41,05	31,31

KUĆANSTVA¹ PREMA BROJU ČLANOVA, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Ukupno	Broj članova										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 i više
		Vukovarsko-srijemska županija	66.977	13.777	15.935	11.647	13.108	7.057	3.413	1.238	454	197
Ilok	2.849	690	710	461	509	270	137	49	9	8	2	4

Broj članova domaćinstava pokazuje velik broj samačkih domaćinstava - 24% i domaćinstava s dva člana -25 %, nešto manje domaćinstava s tri člana – 16 %i domaćinstava s četiri člana – 18%. Može se zaključiti da se malo obitelji odlučuje i na dvoje djece što ima za izravnu posljedicu ubrzano starenje stanovništva i umanjeње radne snage.

KUĆANSTVA¹⁾ PREMA OBITELJSKOM SASTAVU I OBITELJSKA KUĆANSTVA PREMA BROJU ČLANOVA, PO NASELJIMA, POPIS 2001.

Naselje popisa	Kućanstva																	
	obiteljska kućanstva prema broju članova																	
	Ukupno	2	3	4	5	6	7	8 i više		od toga uže obitelji						neobiteljska kućanstva		
								broj kućanstava	ukupno članova	svega	bračni par bez djece	bračni par s djecom	majka s djecom	otac s djecom	svega	1 član	više članova	
Vukovarsko-srijemska županija																		
Grad Ilok	2.849	2.107	664	456	508	270	137	49	23	211	2.276	618	1.275	312	71	742	690	52
Naselja																		
Bapska	407	326	97	66	65	46	30	16	6	55	365	95	206	54	10	81	78	3
Ilok	2.070	1.510	463	351	377	192	86	27	14	130	1.622	433	913	226	50	560	517	43
Mohovo	96	73	21	12	17	12	6	3	2	16	81	25	51	3	2	23	22	1
Šarengrad	276	198	83	27	49	20	15	3	1	10	208	65	105	29	9	78	73	5

¹⁾ Odnosi se na privatna kućanstva.

POLAZIŠTA

005-I-polazišta

STANOVI PREMA NAČINU KORIŠTENJA, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

		Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje				Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavljala djelatnost
			ukupno	nastanjeni	Privremeno nenastanjeni	napušteni	stanovi za odmor	u vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	
Vukovarsko-srijemska županija	broj	69.346	68.086	59.147	7.952	987	938	249	73
	m ²	5.194.369	5.146.190	4.545.149	541.913	59.128	34.200	8.181	5.798
Ilok	broj	2.861	2.803	2.392	332	79	54	-	4
	m ²	210.410	208.511	180.328	23.401	4.782	1.519	-	380

STANOVNIŠTVO PREMA MIGRACIJSKIM OBILJEŽJIMA, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Spol	Ukupan broj stanovnika ¹⁾	Od rođenja stanuje u istom naselju	Doseljeno u naselje stanovanja									nepoznato
				svega	iz drugog naselja istog grada/općine ²⁾	iz drugog grada/općine iste županije	iz druge županije	iz inozemstva					
								svega	od toga	Bosne Hercegovine	Makedonije	Slovenije	
Vukovarsko-srijemska županija	sv.	204.768	111.067	93.122	4.081	27.989	21.211	39.247	32.423	273	264	5.796	594
	m	98.470	60.864	37.333	1.280	10.212	8.334	17.240	14.430	149	123	2.336	267
	ž	106.298	50.203	55.789	2.801	17.777	12.877	22.007	17.993	124	141	3.460	327
Ilok	sv.	8.351	5.262	3.071	346	369	625	1.697	854	14	10	799	34
	m	3.972	2.832	1.131	102	107	236	665	360	9	5	283	21
	ž	4.379	2.430	1.940	244	262	389	1.032	494	5	5	516	13

1) Razlika do 'Ukupno' odnosi se na nepoznato preseljenje.

Broj doseljenog stanovništva najveći je iz BiH, a i tu je veći broj žena od muškaraca za 15%.

DNEVNI I TJEDNI MIGRANTI, PO GRADOVIMA/OPĆINAMA, POPIS 2001.

	Spol	Dnevni migranti											Tjedni migranti												
		ukupno ¹⁾	aktivni koji obavljaju zanimanje							učenici			studenti	ukupno ¹⁾	aktivni koji obavljaju zanimanje							učenici			studenti
			svega	rade u drugom naselju istog općine?	rade u drugom grad/općini iste županije	rade u drugoj županiji	rade u inozemstvu	nepoznato mjesto rada	svega	osnovnih škola	srednjih škola	svega			drugom naselju istog grada	rade u drugom grad/općini iste županije	rade u drugoj županiji	rade u inozemstvu	nepoznato mjesto rada	svega	osnovnih škola	srednjih škola			
Vukovarsko-srijemska županija	sv.	21.551	13.929	1.033	11.627	1.222	8	39	6.771	2.315	4.456	834	2.571	961	10	219	563	167	2	498	193	305	1.112		
	m	13.764	9.937	688	8.259	956	6	28	3.429	1.165	2.264	390	1.461	732	9	151	449	122	1	242	99	143	487		
	ž	7.787	3.992	345	3.368	266	2	11	3.342	1.150	2.192	444	1.110	229	1	68	114	45	1	256	94	162	625		
Gradovi																									
Ilok	sv.	498	306	122	149	32	1	2	183	103	80	9	138	50	1	10	27	12	-	43	11	32	45		
	m	300	203	73	106	21	1	2	91	51	40	6	68	37	1	8	20	8	-	16	4	12	15		
	ž	198	103	49	43	11	-	-	92	52	40	3	70	13	-	2	7	4	-	27	7	20	30		

Oko 20% stanovništva putuje na rad u druge gradove i Općine. Broj učenika koji dnevno putuje u srednju školu je cca 2% stanovništva Grada, a približno sličan broj učenika putuje i u osnovnu školu što je obzirom na malen broj koncentriranih naselja nepovoljno i ukazuje na potrebu boljeg prostornog rasporeda osnovnih škola i njihovih kapaciteta.

Zaposlenih na radu u drugoj županiji je 0,6% a zaposlenih u inozemstvu je praktično zanemariv. Trebalo bi poticati fakultetsko obrazovanje jer je nedostatan broj od 45 studenata od kojih su 2/3 žene.

Ustanovljeni tipovi općeg kretanja stanovništva Grada odraz su cjelokupnog društveno-gospodarskog razvoja prostora, koji je imao utjecaj i na sve demografske procese u Gradu. Kretanja broja stanovnika Grada pokazuje pad, naročito u naseljima koja su bila izložena ratnim razaranjima. Povratak stanovništva je otežan kako zbog mogućnosti zapošljavanja tako i zbog neprimjerenog standarda stanovanja.

Ocjena demografskog stanja prostor Grada Iloka je nepovoljna zbog naglašenog umanjenja i starenja stanovništva.

1.1.5. Ocjena stanja u gospodarstvu i temeljne odrednice razvoja

Industrija je bila značajni činitelj razvoja gospodarstva Vukovarsko-srijemske županije i Grada Iloka. Industrijske grane bile su: prehrambena, industrija građevnog materijala (opekarska), proizvodnja tekstilnih proizvoda i druge. Ratom i agresijom na Republiku Hrvatsku uništeni su ili oštećeni brojne gospodarske i infrastrukturne građevine na području županije, bili su prekinuti gospodarski tokovi, izgubljeni su dijelovi tržišta, došlo je do prometne izoliranosti i nižeg stupnja korištenja kapaciteta. Poljodjelstvo predstavlja drugu po značaju gospodarsku granu Županije. Velika i srednja poljodjelska gospodarstva su usmjerena pretežito na ratarsku proizvodnju, a mala poljodjelska gospodarstva na mješovito ratarsko-stočarsku proizvodnju. Ograničenja razvitka poljodjelstva u Vukovarsko - srijemskoj županiji su opća gospodarska situacija, gubici proizvodnih kapaciteta tijekom rata, štete od elementarnih nepogoda, fragmentacija i redukcije tržišta poljodjelsko-prehrambenih proizvoda, otežan izvoz zbog europskih standarda i konkurentskih cijena proizvoda, usitnjenost poljodjelskih gospodarstva i otežani uvjeti za njihovo povećanje, zemljišna ograničenja za dinamične poljodjelske proizvođače, mala akumulacija, zastarjela mehanizacija i nedostatak kreditnih sredstava. Ograničavajući faktor razvoja stočarstva je smanjena kupovna moć stanovništva, gubitak tržišta, nedjelotvornost prateće industrije te povećan uvoz stoke i stočarskih proizvoda.

Posljedica poslovanja u takovim uvjetima je smanjenje broja zaposlenih u odnosu na prijeratno razdoblje, što je rezultiralo nepovoljnim gospodarskim pokazateljima na području županije, a dijelom i na području Grada Iloka. Grad Ilok raspolaže bogatim prirodnim resursima - kvalitetnim poljodjelskim obradivim površinama, šumama, nalazištima gline, te vodnim tokovima. Prirodni uvjeti su polazišta razvoju ratarske i stočarske proizvodnje, šumarstva i turizma, a prometan položaj pogodovati će razvoju trgovine i industrije i turizma. Turističke atrakcije na području Grada Iloka su kulturno nasljeđe, zaštićena priroda, lov, vodotoci, šport i rekreaciju, zdrava hrana i ambijentalne vrijednosti. Prednost treba dati obnovi turističkih kapaciteta koje treba opremiti na razinu europske ponude i potražnje, poboljšati infrastrukturu i uvjete zaštite okoliša, obnoviti zapuštene dijelove naselja i kulturna dobra te štiti područja osobitih prirodnih vrijednosti.

U zaštiti okoliša treba posebnu pozornost usmjeriti na zaštitu tla, šuma, vode, zraka i ambijentalnih cjelina, a zaštitu treba usmjeriti na: izgradnju sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda, izgradnju sustava zbrinjavanja otpada, modernizaciju prometa i infrastrukture, zaštitu od zagađenja i zauzimanja poljodjelskog zemljišta drugim funkcijama, zaštitu voda, zaštitu zraka, planiranje rekultivacije eksploatacijskog polja mineralnih sirovina nakon prestanka eksploatacije, izbor tehnologija sa što manjim nepovoljnim utjecajem na okoliš i drugim mjerama.

Osiguranje prostora za gospodarske djelatnosti

Ustroj Grada Iloka obvezuje da Grad razvija gospodarstvo i osigurava prostor sukladno vlastitim potrebama i inicijativama. Gospodarstvo Grada Iloka je usmjereno na poljodjelstvo s međunarodno priznatim dostignućima u vinogradarstvu i proizvodnji vina.

Za uspješniji razvoj gospodarstva potrebno je osigurati te energetske i komunalno opremiti dijelove građevnog područja, a osobito za potrebe manjih proizvodnji, privatnog poduzetništva i obrtništva. Da bi se mogle zadovoljiti prostorne potrebe treba planirati manje gospodarsko-obrtničke zone u kojima će se zapošljavati lokalno stanovništvo.

Razvojne mogućnosti i prednosti Grada za budući gospodarski treba usmjeriti na :

- a) unapređenje poljodjelstva,
- b) razvoj manje industrije,
- c) unapređenje poduzetništva i obiteljskog gospodarstva u obrtničkim zanimanjima u ovisnosti o raspoloživim sirovinama i interesima napućenog stanovništva,
- d) razvoj uslužnih djelatnosti, s težištem na učešće zaposlenih s višom stručnom naobrazbom,

e) razvoj izletničkog i seoskog turizma u krajobrazno privlačnijim dijelovima Grada.

Prednost treba tražiti u usuglašavanju interesa gospodarskog i održivog razvoja koji osobito u poljodjelstvu kao osnovnoj gospodarskoj djelatnosti i njenim komplementarnim djelatnostima otvaraju mogućnosti razvoja poljodjelstva i seoskog turizma.

1.1.6. Uređenje središnjeg i ostalih naselja u Gradu Iloku

Središnje naselje - grad Ilok, potrebno je izgrađivati i uređivati u skladu s funkcijama gradskog središta. Opći uvjeti uređenja odnosi se na obnovu građevina i modernizaciju energetske i komunalne infrastrukture te aktivno predstavljanje vrijednosti kulturnih dobara, a vezano na međunarodni plovni put Dunavom i prometni položaj Iloka.

Postojeća izgrađenost je razmjerno rijetka tako da se stambena gradnja u velikom dijelu Grada može odvijati popunjavanjem postojećih građevinskih područja i bez dodatnog zauzimanja vrijednog poljodjelskog zemljišta. Pri tome svakako treba razlikovati novu gradnju odnosno nove dijelove naselja, od starih tradicijskih izgrađenih dijelova. Obnovom javnih zgrada, zgrada za obrazovanje i kulturu te uređenjem javnih površina, obnovom postojeće i gradnjom nove infrastrukture te uređenjem i opremanjem gospodarskih zona stvaraju se prostorni preduvjeti za razvoj.

Budući da su sve središnje funkcije Grada Iloka nalaze u Iloku, a da je osigurana dobra prometna povezanost središnjeg u odnosu na ostala naselja Grada, to uređenja naselja Bapska, Mohovo i Šarengrad obuhvaća obnovu zgrada, modernizaciju postojeće i građenje nove komunalne infrastrukture, uređenje i građenje zgrada za društvene potrebe i obrazovanje te uređenje naselja u smislu zaštite kulturnih dobara i njihove turističke prezentacije.

1.1.7. Ocjena stanja prirodnih i krajobraznih vrijednosti

Na prostoru Grada zaštićeni dijelovi prirode u smislu *Zakona o zaštiti prirode* su posebni rezervat šumske vegetacije – «Vukovarske dunavske ade» i spomenik parkovne arhitekture park u Iloku. Zaštićene dijelove prirode treba štiti sukladno zakonu.

Problem zaštite zaštićenih dijelova prirode na području Grada Iloka je nedostupnost zaštićenom lokalitetu na Mohovskoj adi, a prema neslužbenim obavijestima i nekontrolirane eksploatacije zaštićenih šuma. Usprkos znatnom iskorištavanju prirodnih resursa, prirodna komponenta u okviru kultiviranog krajobraza Grada zadržava svoje svojstvenosti.

Prirodan krajobraz čine obale vodotoka, povećanu vrijednost imaju izdignuti dijelovi desne obale ade te udoline i padine koje čine dolove Drljanskog potoka, Čitluka, Liščaka, Okuta i Dobre vode. Grad u većem dijelu pokriva kultiviran krajobraz poljodjelskih površina i šume. Krajobraz dopunjuju elementi *kulturnog krajobraza*, spoja prirodnog kultiviranog krajobraza i kulturnog graditeljskog tradicijskog nasljeđa. Zahvaljujući koncentriranoj gradnji krajobraz Grada je dobro sačuvan, premda uz rubove šuma i vodotoka ima pojedinačno građenih zgrada.

Važno je sačuvati elemente *kulturnog krajobraza* - veličinu i gabarite tradicijskih naselja koja koriste prednosti smještaja određene reljefom i krajobrazom. U tu svrhu osim zadržavanja slobodnih neizgrađenih područja s visokim raslinjem na njihovim rubovima, nužan je nadzor i nad unutrašnjom gustoćom izgradnje unutar naselja. Ona ne bi smjela gustoćom i disperzijom nadići povijesne razmjere kako bi se održao izvorni sustav osobina i osobitosti *kulturnog krajobraza*.

Mogućnost razvoja Grada u odnosu na prostorno – krajobrazne vrijednosti otvara osobito očuvanje i uređenje obale Dunava od Mohova do Iloka, uređenje grada Iloka (prostora obvezne izrade

Urbanističkog plana uređenja) te turističkih lokaliteta u vrijednom krajobrazu - Lovke, Principovca i Pajdoša.

1.1.8. Ocjena stanja kulturno-povijesnog nasljeđa

Kulturno nasljeđe na području Grada Iloka je nedovoljno istraženo i prezentirano javnosti. O značenju i postojanju kulturnog nasljeđa brojni su povijesni izvori iz kojih je vidljiva duga tradicija življenja u ovom prostoru. Na području Grada Iloka nisu zaštićene seoske cjeline premda neki njihovi dijelovi imaju naglašenu ambijentalnu vrijednost. U režimu zaštite, preventivne zaštite ili prijedlogu za zaštitu su pojedinačne građevine.

TABLICA REGISTRIRANIH, PREVENTIVNO ZAŠTIĆENIH I EVIDENTIRANIH I KULTURNIH DOBARA PO NASELJIMA

Štupanj zaštite	POVIJESNE CJELINE			SAKRALNE			PROFANE			ETNOLOŠKA			SPOMENICI			ARHEOLOŠKI LOKALITETI		
	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E	R	P	E
BAPSKA	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	1	1	-	2
ILOK	1	-	-	1	1	-	4	2	3	-	-	1	2	-	6	1	-	11
MOHOVO	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-
ŠARENGRAD	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	2	-	-
GRAD UKUPNO	1	-	-	3	3	1	5	2	5	-	1	4	3	-	10	4	-	13

U Zakonu u zaštiti i očuvanju kulturnih dobara otvorena je mogućnost po kojoj predstavničko tijelo lokalne uprave može ovakve spomenike proglasiti kulturnim dobrima lokalnog značenja, a način njihove zaštite utvrđuje se uz prethodnu suglasnost nadležnog tijela, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Osijeku. Lokalna uprava dužna je u takvim slučajevima osigurati uvjete za provedbu odluke i održavanje kulturnih dobara lokalnog značenja.

Ovo je naročito važno za kuće tradicijskog graditeljstva, pa bi svako mjesto trebalo zaštititi barem po jednu ili više zgrada, otkupiti od vlasnika i prilagoditi potrebama svoje lokalne zajednice. Zgrada bi mogla biti rabljena za održavanje društvenih događanja, njegovanje tradicijskih obrta, nošnji i folkloru, smještaj starih predmeta i alata koji su se nekad koristili na tom području te ga urediti zajedno s okućnicom na tradicijski način kao etno zbirku u cilju spašavanja od propadanja predmeta, edukacije mladih naraštaja, njegovanje vlastite povijesti i upoznavanje njezinih izvornih vrijednosti.

Na području Grada treba detaljnije istražiti kulturno-povijesna dobra te osobito zaštititi područja i građevine na kojima će se vršiti istraživanja.

Na području Grada treba prezentirati i iskoristiti u promidžbene i turističke svrhe osobito vrijedna i atraktivna zaštićena područja i građevine kulturne baštine. To su registrirana kulturno - povijesna cjelina grada Iloka, sakralne i profane građevine, ambijentalne cjeline, brojni arheološki lokaliteti i memorijalne građevine.

Općenito je potrebna povećana aktivna briga društva za spomenike kulturnog nasljeđa, a osobito etnološki vrijednih građevina koje nisu neposredno zaštićene mjerama propisanom Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, kao i onih lokaliteta i građevina koji još nisu istraženi ni obrađeni na način neophodan za provedbu mjera zakonske zaštite i prezentaciju javnosti.

POLAZIŠTA